

SLOVENSKI NAROD.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

II

LISTEK.

Dan mrtvih.

Kot bi vstajale blede vrste iz grobov, iz mavzolejev, izpod cvetličnih gromad! V noči plapolajo zadnje lučice, sence plahuntajo kakor velike, breztelesne postave . . .

opozicijonalcem, nikdar pa ni pokazala, da razume notranjo borbo v Hrvatski proti vladajoćemu sistemu, ki enako tlači Hrvate, kakor tudi Srbe. Njihovi prvaki pa so ali naravno podpirali madžarone, ali pa so s svojim nedelovanjem dopuščali, da zastopajo v hrvatskem saboru Srbe same Khuenove kreature, ki delajo le sramoto srbskemu imenu. Nedavno tega se je s to radikalno stranko koalirala samostalna srbska stranka, ki ima svoje središće v Zagrebu in katere glasilo je „Novi Srbobran“. Ta stranka ima po zaslugi mlađih elementov, ki so ji pristopili, sedaj izvrstno vodstvo: uvaŹuje realne potrebe naroda in je odloćno in iskreno radikalna v obrambi pravic skupne nam domovine Hrvatske, zato jo pa tudi vlada najbolj preganja. Samostalna stranka je uvedla povsem novo smer v srbsko politiko na Hrvatskem in se je naravnost skoro srećala na potu svojega delovanja s poštenimi hrvatskimi opozicijskim elementima. Samostalcem se je torej posrećilo se koalirati v oćigled volitev z radikalno stranko, da potom-takem stopata obe srbski stranki kot ena celota v volilno kampanjo. Ta zveza je oživila tudi srbske radikale v Srijemu, da se sedaj vendar Źivahnije brigajo in pripravljajo za volitve.

Zato je v resni nevarnosti madjarska posest.

Vzprićo tega je treba elektrizovati omahljive duhove s sijajem banove milosti. Zato Źitamo o samih paradah in banketih, ki se prirećajo na ćast bana po vseh krajevih u Srijemu. Na banketih so na dnevnom redu politićni govori, ljudem se pa maŹećo oći z novimi obljubami.

Tako ban, kakor saborski predsjednik Gjurgjević so popolnoma odkrito oznaćili sedanje politiko vladajoće stranke kot pomoć vladarju v teških njegovih ćasih. Z drugimi besedami povedano: brezpogojna sluŹba Dunaju.

Ta banova ekspedicija ni prešla brez komićnih dogodkov. Vinkovski Źidovski listić je izšel u slavnostni izdaji in u debelim ćrkami javil svojim ćitateljima, da pride u Vinkovec ban, Ladislav Pejaćević, a tako je bilo ime pokojnomu oćetu sedanjega bana Teodora Pejaćevića; u Rumi pa, središću pangermanskega gibanja na Hrvatskem je sprejel bana Źupan in ga pozdravil z vzklikom: Źivio ban grof Khuen Hedervary.

Pri nas vladajo u cerkvenem oziru nezasićne razmere. Edino u naši Hrvatski je še u veljavi konkordat iz leta 1852. Interkonfesijski odnošaji so popolnoma neurećeni in nimamo niti enega modernega cerkveno politićnoga zakona. Ne samo pravoslavni Srbi, nego u zadnjem ćasu tudi napredni Hrvati zahtevajo modernih, svobodnih uredb na tem polju.

Khuenova vlada si ni upala, da si se nazivala „liberalna“, dotakniti se

tega vprašanja, ker se je bala, da bi u tem slućaju vsa katolićka duhovćina prešla u opozicijski tabor in bi tam razvila ćim najŹivahnije agitacijo. Pejaćević, pa se mora, da si sam klerikalec, sedaj resno baviti s tem vprašanjem, ker ga najbolj ugrirajo Srbi in bi madjarski poslanci Srbi ne smeli pred svoje volilce, ako bi u tem oziru ne mogli pokazati vsaj nekoliko uspeha“. Zato je ban Pejaćević ćegar potovanje u Srijem je bilo vobće najbolj namenjeno Srbom, le-te presenetil z obljubom, da se skoro predloŹi saboru zakonski naćrt glede uređitve interkonfesijskih razmer. To je naglašal sam ban u cerkvi u Karlovcima, ko ga je o tej stvari interpelirao srbski pop. Prav umestno naglašao „Novi Srbobran“, da se interkonfesijski zakon ne sme smatrati, samo kot koncesija Srbom, ker je to zahteva vseh liberalnih in naprednih ljudi na Hrvatskem. Predvsem pa bi bilo treba, da bi vlada obelodanila ta pripravljajni vaŹni zakonski naćrt, da bi javnost Źe sedaj videla, kak moderni zakon ume ustvariti klerikalna vlada grofa Pejaćevića.

Na Dunaju izhaja enkrat na teden list „Groß Oesterreich“, ki je lanske leto nosil ime „Schwarz-Gelb“. Ustanovitelji tega lista, docela obskurne in sumljive eksistencije, hoćećo s silo izazvati u Hrvatski nećak pokret u prilogu Dunaju in proti madjarskim zahtevima.

OpaŹa se tu stara igra, s katero se hoće nas in ogrske narodnosti u tem tećkem trenutku naććuvati proti Madjarom, da bi se jih oslabilo u borbi proti Dunaju; kadar bi se pa Dunaj sporazumel z Madjari, bi se nas zopet prepustilo na milost in nemilost Madjarom u nadaljnjem zatiranju. „Groß-Oesterreich“ nam sedaj obljublja — u ćigavem imenu? — „Veliko Hrvatsko“: zdruŹitev Dalmacije, Bosne in Hercegovine s Hrvatsko u centralistićni „Veliki Avstriji“. U to svrhu so nam poslali na tisoće lepakova, u katerih se pozivlja narod hrvatski, naj pošlje svoje zaupnike na Dunaj, kjer bodo dobro sprejeti in kjer naj stopijo u zvezu z „Groß Oesterreichom“. Zanimivo je, da se za ta list ne samo ne zahteva nobena naroćnina, kar je izrećno povedano, marveć da se celo pošilja denar za agitacijo z Dunaja.

Našim klerikalcem je seveda ta pokret vrlo simpatićen. Poleg teh so tudi Frankovci, bratje klerikalceva, oćitno u zvezi z ljudima okoli „Groß-Oesterreicha“. Dr. Frank je konferirao Ź njimi u Zagrebu in na Dunaju, a „Hrv. Pravo“ je nedavno proklamirao iz pera dr. Franka slićnost med „velikoavstrijskim“ in med starćevićanskim programom iz l. 1894. A Źdi se, da sta tudi brata Radića s svojo „seljaćko“ strankom u tej zvezi, ker sedaj neprestano naglašata interese „ćesarstva“.

Dasi vse te frakcije već ali manj tajajo svoje zveze z „Groß Oesterreichom“,

vendar je jasno to, zakaj baš u tem frakcijah vlada takćno ogorćenje proti rećki resoluciji, ki je odpovedala Dunaju dosedanje tradicijsko robovanje.

Sicer pa pri nas niće za resno ne smatra agitacije ljudi okoli „Groß-Oesterreicha“, ker so med njima osebe, ki so tudi pri nas znane kot propadle ćasnikarske eksistencije, ki najbrŹe Źive na raćun nekih zakulisnih oseb. △.

DeŹelni zbori.

Celovec, 30. oktobra. Posl. dr. Waldner je predlagao, naj se odpiše zemljićni davek tudi pri Źivinskih ujmah. — Posl. Ghon je poroćio u imenu finandnoga oćseka o predloŹi deŹelnoga odbora o dnevnicah in potnicah za deŹelne poslance. Doloćilo se je, da dobi deŹelni poslanec, ki stanuje u Celovcu, 8 K dnevnic, poslanci iz Koroćke izven Celovca dobe po 12 K in potnice po 27 vinarjev za kilometer. Poslanec, ki izostane od seje, ne da bi bil boćan, ali ki si vzame dopust, se dijeta odtegne. Predloga je bila sprejeta. — Poslanec dr. Pupoćac je utemeljeval svoj predlog, naj bi se ućiteljićam doloćilo enake plaće, kakor ućiteljem. Njegov predlog je bil odklonjen.

Zader, 30. oktobra. Posl. dr. Tresić-Pavićić je oćital vladi, da zanemarija deŹelo, in da je le vlada kriva, ako je gospodarski poloŹaj u deŹeli neugoden. Predlagao je, naj bi kmetijska druŹba odklonila druŹavni prispevek, ker je dovoljen znesek pod ćastjo deŹele in ker ni nikjer videti uspehova vladnoga delovanja. DeŹela je temveć u gospodarskem oziru še vedno zanemarijena ter pogreša Źeleznićke zveze z monarhijo in z Bosno. Iseljavanje narasća ter ga celo pospešuje vlada. — Tudi poslanca Kovaćević in Marović sta imenovala dosedanje vladno delovanje kot nezadostno in brezuspešno. — Vođa namestnićstva Nardelli je odgovarjao ter skušao zavraćati oćićnjanje nampram vladi.

Kriza na Ogrskem.

Budimpešta, 30. oktobra. U današnji konferenci liberalne stranke je razpravljao grof Tisza o novem programu barona Fejervarya, ter predlagao u daljši resoluciji, naj stranka novi program odkloni ter ne podpira vlade pri njega izvajanju. U resoluciji je rećeno, da je splošna volilna pravica konćni ćilj, ki bi se smela dovoliti še le tedaj, ako bi se s delovanjem poslanske zbornice mogla uresnićiti parlamentarna reforma. Prenagla uvedba splošne volilne pravice bi spravila narodne koristi u nevarnost.

Rusija pred revolucijo.

Konstitucija proglašena?

Vest, da je car dovolil splošno volilno pravico ter sprejel liberalni program, je pripela baĹe u London s parnikom, ker je brzojavna svesa s Petrogradom prećgana. O resnićnosti te vesti pa Źe splošno dvomijo, da si bi bila to u sedanjem skrajno kritićnem poloŹaju za Rusijo edina rešitev. Poldrugi milijon Źtrajkujoćih se ne more ugnati s bajonetima. Gospodarska škoda dosedanjega Źtrajka je veća, kakor so bili strošci rusko-japanske vojake. — Carski manifest, s katerim so napovedane reforme proglašajo, Źe ni došiel inozemskim ćasopisom.

PoloŹaj u Petrogradu.

Ćastniki so na javnih shodih izjavili, da se liberalno gibanje sme zanaćati na simpatije dobrih dveh tretjin vse ruske armade. — K predsjednićstvu odvetnićkega društva so prišli u imenu garnizije 4 ćastniki s prošnjo, naj jim društvo pomaga pri organiziranju svobodnoga gibanja u armadi.

Vojno sodišće je zaprlo 92 intendantnih ćastnikov, ki so se udeleŹili revolucijskega gibanja.

K seji mestnoga zastopa je prišlo većeraj 30 odposlancev delavstva ter zahtevalo naj za ćast Źtrajka mesto skrbi za preŹivljanje delavcev; od vodovodov se naj voljaštvu odstrani, sicer bodo revolucijski vođevod rasćiali; mesto naj ne drŹuje policije; mesto naj da delavcem oroŹje ter osnuje mešćansko straŹu. Mestni svet je obljubil, da bo na zahteve do jutri odgovoril.

Dogodki u provinciji.

U Lodzu so našli u neki hiši tri bombe. Ćasnik dotićne hiše je na policijo streljal.

U Rigi so kozaki trikrat izstrelili na množico ter usmrtili 45 oseb. — Na Finsko odposlanih 4000 vojakova se je spuntalo ter so jih morali brŹ pozvati zopet domov. Ako vstane na Finskem revolucija, nima vlada zanesljivega vojaštva, da bi revolucijo ućušila. — Najbolje stvari so se godile zadnje dni u Odesi. Ulice so bile spremenjene u pravecto bojišće. Revolucijski so imeli barikade ter izza teh streljali na vojake. Koliko je mrtvih, se ne da dognati, ker pokopališća in bolnišnićne uprave ne smejo povedati, koliko je bilo pokopanih, oćiroma koliko oseb leŹi ranjenih u bolnišnićah. Gubernator je pozval prebivalstvo, naj beŹi iz mesta.

Ustrahovanje Turćije.

Dunaj, 30. oktobra. Ako bodo velesile res primorane, da demonstirajo sultanu pred nosom s svojim

brodovjem, pošlje Avstro-Ogrska oklopnice „Habsburg“, „Arpad“ in „Babenberg“, nadalje oklopno kriŹarko „St. George“. Ostale male kriŹarke ostanejo doma kot azijska divizija, da u potrebi u šestih urah odrinejo na poklicani kraj. Demonstrialo bo brodovje u Solunu in pred utrdbami u Dardanelima.

Carigrad, 30. oktobra. Ministrićki svet zboruje Źe tretji dan, ne da bi bil prišel do kakega sklepa. Na sultana je napravil naj-ćetji vtiak ćlanek u glasilu ruske vlade, ki ga je narećoval najbrŹe nemaki ćesar sam. U tem ćlanku se poziva turćka vlada, naj bo pametna ter se naj ne upira zahtevi varstvenih velesil, ker finandna kontrola u Macedoniji se bo po programu izza Muzettega izvedla ali z dovolitvijo Turćije ali brez Turćije.

Interpelacija

deŹelnoga poslanka dr. Ivana Dećka in drugova na Nj. eksc. gospoda grofa Clary and Aldringen, c. kr. namestnika u Gradcu.

1.

U seji 10. tega deŹelnoga zbora od 11. oktobra 1904 smo stavili na Nj. ekscelencu vprašanje, kako je to, da c. kr. druŹavo Źeleznićsko ravnateljstvo u Beljaku ni izpolnilo ukaza c. kr. Źeleznićkega ministarstva od 17. junija 1904 št. 26.021, s katerim bi se naj ugodilo premnogim pritoŹbam u sili se nahajajoćih prebivalceva na Lavi ter prošnjam pristojnoga obćinskoga zastopa okoliće celjske, da izvrši potrebne poizvedbe in preiskave, da se napravi dovolj širok most na Lavi mesto preozkega kanala, ter da se uspeh teh poizvedb ter vodotehnićni elaborat s kolikor mogoće najvećjo hitrostjo predloŹi.

U seji 22. od 13. januarja 1905 nam je Nj. eksc. g. c. kr. namestnik naznanil, da je c. kr. Źeleznićsko ravnateljstvo u Beljaku glasom dopisa od 24. oktobra 1904 št. 48089 na novo zapovedalo, naj se za prošnjo poloŹaja potrebni elaborat nemudoma predloŹi, da se potem more komisijonalni ogled u najkraćem ćasu izvršiti. C. kr. Źeleznićsko ministarstvo je obenem opomnilo, da se je zamuda glede rešitve zgodila deloma zaradi tega, ker se je izvršilo med tem ćasom prevzetje prometa Źeleznice Celje-Velenje u druŹavno upravo od priv. c. kr. juŹne Źeleznice, deloma pa zato, ker so bile poizvedbe in preiskave precej obćirne.

Razlićne poizvedbe so se sedaj res vsled tega novega ukaza c. kr. Źeleznićkega ministarstva izvršile u veliko zadovoljstvo prebivalceva na Lavi, kakor tudi u zadovoljstvo nas, ki smo to zadevo poganjali, ker smo bili vsi preprićani, da bodo obćirne — in kakor menimo — temeljite preiskave ne samo napravile, da bi bile „mnogovredni“ materijal, ki bi našel mirno mesto pri katerem kompetentnem uradu, ampak da bodo te povzročile, da se potrebne naprave izvršijo u najkraćem ćasu. Pa Źal, vsi smo se motili. Poizvedbe spijo u kaki uradni omari, zgodilo se pa ni nić. Vidi se, kakor da se hoće Lavljanom, ki so po 3krat ali 4krat na leto imeli svoje hiše, travnike, njive popol-

Dalje u prilogi.

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Tretji del.

(Dalje.)

Gospa Jutka je u prvem trenutku mislila, da z lahkoto zaprede Konrada SeŹanskoga u svoje mreŹe in ga odvrne od Jurja, toda koj prve besede, ki jih je Konrad izpregovoril, so jo preprićale, da stvar ne pojde tako gladko in tudi ne lahko. Domnevala je, da postane Konrad suŹenjenjen Źelja, ćim se le njene ustnice dotaknejo njegovega ćela, ker je bila prepraćana, da ima vsaka Źena vsakega moŹa u oblasti, dokler mu nićesar ne dovoli — toda spoznala je, da se je pri Konradu zmotila.

Jutka plem. Marchland pa ni bila Źena, ki bi se znala odpovedati kaki Źelji in opustiti kak namen. U dobi velike Źenske razuzdanosti, ko je bila npravnost na Furlanskem in na Gorickem malo u ćisljih, se Źenske u ljubezenskih stvarih niso plašile nobenega koraka, najmanj pa še gospa Jutka.

Govorila je le malo s Konradom, ali spoznala je, da ga mora preprićati o svoji ljubezni, će ga hoće pridobiti za svoje namene.

„Kaj Źelite, milostiva gospa, da

storim za Vas? Za en Vaš pogled storim vse, kar hoćete?“

Gospa Jutka je Źdaj morala na dan z barvo. Še enkrat si je ogledala Konrada. Izraz njegovega obraza je bil tako plemenit in ćist, da se ni upala govoriti, misleć, da z eno samo besedo vse pokvari. Zavzdihnila je in potem tiho rekla:

„Oprostite mi, Konrad, da nisem bila popolnoma odkritosrćna. Jaz ne Źelim nićesar od Vas.“

In kakor bi govorila sama s seboj, je dostavila: „Ah, kako sem se varala.“

Gospa Jutka je upala, da bo Konrad razumel njen vzdih, upala je, da se je oklenejo njegove roke, da jo obsuje s poljubi in pripravljena je bila, da mu vse dovoli. Ali Konrad je bil še le 18 let star, ljubil je gospo Juto s sveto ljubeznijo in se ni upal tolaćiti njegove vzdihla sebi u prid. Molće je sedel na njeni strani in jo molće obćudoval.

Nekaj ćasa je gospa Jutka ugibala, kaj naj stori, potem je pozvonila in dve sluŹkinji sta prišle u sobo bogato obćeno mizo. Jutka je povabila Konrada, naj Ź njo većerja in sedla sta za mizo.

Pogovor se je dolgo ćasa sukao samo okoli vsakdanjih reći. Le enkrat se je zaćnil Konrad, ko je namreć gospa Jutka izrekla nekoliko trpkih besedi o devinskem vladarju.

„Milostiva gospa, Juri je vseskoz plemenit znaćaj,“ je skromno omenil Konrad. „Vse plemstvo je lahko ponosno, da ima takega viteza med seboj.“

Gospa Jutka se je sarkastićno zasmejala.

„Ne zamerite mi, vitez Konrad, da nisem Vašega mnenja,“ je dejala gospa Jutka. „Ali vitez, ki ne spoštuje Źenske ćasti, ki se hvali s tem, će se mu posreći premoćiti kako Źensko, ta ni plemenitega znaćaja.“

Konrad je povesil glavo. Spomnil se je, kako prezirljivo se je Juri izrazil pri raznih prilikah o gospe Juti in dasi mu je bilo teŹko pri srcu, je moral vendar priznati, da Juri ni lepo ravnal, ko je ljubezen gospe Jute tako plaćeval. Jutka je bila obzirna in je zasukala pogovor na druge stvari, za kar ji je bil Konrad od srca hvaleŹen.

Po konćani većerji sta Jutka in Konrad zopet sedla drug poleg drugega. Moćno vino je bilo razgrelo Konradovo kri, goreći pogledi gospe Jute so raznemali njegova ćustva. Prijel je Juto za roko in jo z drhtećimi ustima poljubljao in ker mu ni branila, se je konćno ojunaćil in zaćel šepetati o svoji ljubezni. Jutka je naslonila svojo glavo ob njegovo ramo, mirno je pustila, da jo je privel k sebi in jo poljubil na ustne. U svoji razburjenosti ni Konrad zapazil,

da je Jutka z desno roko skrivaj pritisnila na gumb ob strani njenega sedeŹa in ni slišal, da je zapel majhen zvonćek. Koj na to je ugasnila luć ki je razsvetljevala sobo, dvojce mehkih rok je objelo Konrada in ćutil je na svojih ustnih vroće poljube...

Źe se je zaćelo zunaj daniti, ko sta se Jutka in Konrad prebudila iz svojih ljubezenskih sanj. Konrad je uŹgal svetilko, ki je stala na stranski mizi in je strahoma zazabil solze u Jutinih oćeh. Pokleknil je pred njo in vprašao:

„Kaj ti je, ljubljena moja Jutka? Ali ti je mar Źal, da si me uslišala?“

„Ne, moj Konrad! Kako naj mi bo Źal, da sem bila nekaj ur neskonćno srećna. Źdaj već in ne dvomiš već, da te ljubim, moj Konrad, iz vse duše in iz vsega srca. Źdaj ti lahko povem, da te ljubim od tistega trenutka, ko sem te prvić videla in vedela sem, da bom prvi trenutek ljubezenske sreće, ki ga preŹivim s tabo, plaćala s tem, da bom morala jokati vse svoje Źivljenje.“

„Zakaj bi morala jokati, zlata moja Jutka? Kaj nisem jaz tu, da te branim proti vsem sovraćnikom?“

„Ah, dećko moj, kaj mi to pomaga. Rekla sem si, da me maram Źiveti, će si ne pridobiš tvoje ljubezni; Źdaj, ko vem, da me ljubiš, pa me je strah, da te izgubim, da bom morda

zapustila ta svet, ne da bi doŹivila še kdaj kako uro ljubezni s teboj.“

„Povej mi vendar, Jutka, kaka nevarnost ti preti?“

„Ćemu naj ti to pripovedujem, ćemu naj si kvarim sreće nekaterih ur? Ne vprašuj me nićesar, kajti ne bom ti povedala nićesar. Raje bom za svet vprašala kakega prijatelja.“

„Ali ti nisem jaz već, ko vsi prijatelji skupaj? Ali nisem jaz edini, od katerega smeš in moraš zahtevati ne le ljubezni nego tudi vdanosti in brambe u vseh slućajih Źivljenja?“

„Ne, moj lepi gospod,“ je smeće se med solzami odgovorila Jutka. „Ti nisi moj prijatelj. Samo resni, strogi ljudje, ki ne znajo poljubovati, so prijatelji. Jaz potrebujem prijatelja, ki mi bo dal resnih in strogih svetov — ti pa si moj ljubeć, kateremu sem iz ljubezni darovala vse, kar je mogoće darovati.“

„Torej nisem dosti izkušen in moder, da bi ti mogel kaj svetovati?“

„Tega nisem hotela reći, saj sem te pravzaprav poklicala sem, da te prosim sveta.“

„Torej vendar! Prej pa si govorila drugaće?“

„Ker nisem hotela, da bi resne skrbi motile mojo ljubezensko sreće.“

Objela in poljubila sta se vnović u vnoviće se topila ljubezenske sreće.

noma poplavljen, še nekaj časa prepuščen v zabavo novih, morebiti še nekaj bujnih povodanj.

2.

V uradno področje istega c. kr. železniškega ravateljstva v Beljaku spada tudi zapora na državni cesti Dunaj-Trst, katera se zapira od kolodvora južne železnice s kolesom in žico in katera zapira ne samo za vozove določeni del, ampak tudi ob cesti napravljeni 1 in pol metra široko pešpot. Ta zapora je vzbudila že prvi trenutek, ko se je napravila, veliko nevoljo pri vsem prebivalstvu bivajočem na severni strani Celja in savinske železnice, to je iz krajev Vitanja, Konjice, Vojnika, Ljubčane, Dramelj itd., kateri imajo promet z vozovi ali osebni proti Celju, zlasti na kolodvor južne železnice v Celju, proti Laškemu itd.

Naprava zapore je vzbudila toliko večjo nevoljo, ko je ta naravnost z izgedno rafiniranostjo prirejena mučilnica. — Nekoliko časa pred odhodom kolodvora južne železnice v Celju, oziroma pred prihodom vlaka iz Savinske doline se oglasi v km 05/6 savinske železnice zvonec kot svarilo. Pešci, ki se v tem trenutku približajo savinski železnici ter vozniki, ki so se pripeljali blizu, čujejo svarilni glas zvonca ter pohite kar najbolje, da hitro prekorajajo, oziroma prevozijo nevarno mesto železnice, predno padeta drogova zapora. Pešci so seveda bolj nagli in bolj spretni, ter pridejo laglje in brže čez nevarno mesto, ali pa lazijo, ako so drogovji že zapri cesto in pešpot še vedno pod drogovji ter gredo skozi zaprto mesto do zadnjega trenutka, ko pride vlak. Seveda pazijo na vlak, tako da se jim nikoli po vlaku še ni zgodila nikakršna nesreča. Ravnotako hite vozniki, ki so prišli blizu železnice, z najmočnejšo naglostjo priti še čez železnico. Kočije, ki lahko vozijo naglo, nidejo še v velikem številu pred zaprejem zapre čez železnico. Slabše se godi navadno težkim vozovom, ki imajo naloženo po 30, 40, 50 in 60 stotov moke, opeke, sena, lesa, premoga itd. Ti prihitijo v dolgi vrsti ter skušajo še uti zapreju. Mnogim se posreči, mnogim pa tudi ne. Ti morajo čakati, kar jim seveda ne napravi nobenega veselja, posebno če lije dež, če je burja, če sneži, tako, da so vozniki in vprežena živina do kože premočeni ter imajo veselje v premočeni obleki čakati, da odide vlak mimo in se odpreta drogova, navadno po dobre četrte ure ter potem hoditi v mokri obleki po več ur tudi pol dneva ali noči, ko nimajo obleke seboj, da bi se mogli pri kaki bližnji hiši ali gostilni preobleči ter vzeti kak ogrevajoči kozarec vina ali čaja. V največjo nevarnost, da se pošteno prehlade, da dobe kašelj, revmatizem ali celo kako vnetje pljuč. Vozniki pa, ki so se predaleč proč od železnice, ki trdo čujejo, ali katere gluhi skripanje težko obloženi vozovi, ali katerih cela pazljivost je obrnjena na to, da drže distanco glede preidajočih vozov, ki pazijo na sledajoče vozove in pešce, da se jim pravočasno izognejo, preslišijo lahko popolnoma ne ravno preglasen glas sverečnega zvonca ter vozijo mirno naprej čez železnico, nakar padejo drogovji ter pograbijo živino ali vozove. Naravno, da skuša nato dotični voznik rešiti sebe in tovorni voz iz zapire, udari po živini, da potegne voz izpod drogov, kajti dobro vedo, da jih drugače prevrže in razdrobi lokomotiva, kajti ravno na mestu te zapire dela železnica močan ovinek, tako da more strojevodja situvacijo prevideti šele v najzadnjem trenutku, tako da je absolutno nemogoče vlak pravočasno ustaviti.

Dovolimo si celo vrsto specijalnih, od priče potrjenih slučajev navesti, v katerih je zapora vozove zgrabila, in ko so potem vozniki nagnali živino, da je ta z vso močjo potegnila voz in iztrgala iz zapire, pri kateri priliki se je dotični drog prelomil čez sredo. Letos meseca avgusta sta zopet običajna dva voza med drogi, pa tudi sedaj se je posrečilo voznikom vozova rešiti na isti način. Dne 8. oktobra 1904 je vozil čez železnico poštni voz vitanjski, ki je imel na sebi dva potnika. Droga sta udarila ravno za hrbtom potnikov, pa tudi sedaj je poštni voznik sebe in potnika rešil s tem, da je konja pognal ter povzročil, da se je prelomil drog proti Celju.

To so le nekateri slučajji, za katere je seznanla javnost slučajno. Koliko enakih slučajev pa se je dogodilo v vsem, pa ne more vedeti nihče; kajti nikdo ne bo pričakoval, da bi postavile občine ali kak pojedinec na križpotu kaknega zanesljivega človeka, ki bi morebiti vodil zanesljiv zapis o takih nevarnih dogodkih. Da taki polomi drogov in naprave novih stanejo precej veliko denarja ter da mora te stroške poravnati vedno le železnična uprava, kajti gotovo je, da ni bil nobeden voznik tako nespamet, da bi on k strahu, katerega je moral prestopiti, še hotel poravnati škodo.

C. kr. državno ravateljstvo v Beljaku kakor c. kr. državno ministr-

stvo sta pa menda sklenila, vsako natančno preiskovanje ter odpravo tega nedostanka odkloniti, kajti tudi odgovor na pritožbe ljudstva in občin se tako neviljudno glasi, da se vidi, da manjka vsake dobre volje. Tako trdi c. kr. ministrstvo v sejnem poročilu tega deželnega zbora od 31. januarja 1905, da navedeni slučajji v interpelaciji nevarnosti, katere povzročuje železnica vozovom gredočim čez železnico, kažejo le, da se vozovi pri zapori nič ne ozirajo na svarilni zvonec. Ko bi se oziralo na opreznost, ki jo zahteva prehod cest v nivoau čez železnico, bi bili taki slučajji izključeni, kajti glasom veljavnih predpisov bi ne smeli vozniki potem, ko je zazvonil zvonec voziti več čez železnico, medtem, ko vozniki, ki so ob času zvonjenja pri zapori imajo še vedno dovolj časa, da pridejo čez zaporo. Sicer se pa morajo natanko izpolnjevati predpisi o zapiranju in odpiranju.

Da se pa pri zamudah vlakov, vozečih proti Celju, zabrani prerano zapiranje zapore, se je na predlog c. kr. drž. železniškega ravateljstva v Beljaku napravila telefonična zveza od skladišča v Petrovčah s Celjem s čuvajem, ki opravlja zapiranje in odpiranje na kolodvoru s kolodvora celjskega, zato, da se ta pravočasno obvesti od odhoda vlaka iz Petrovč ter da je potem v stanu zaporo zapreti šele takrat, če je zapora vsled obstoječih predpisov zapreti neobhodno potrebno.

Iz predstoječega razvidimo torej, da kaže ta odgovor malo naklonjenosti v pritožbe ter da se ta slabovoljen odgovor ozira na zlovoljno poročilo c. kr. drž. železniškega ravateljstva v Beljaku.

Osorna odklonitev pa ni opravičena in praktična izprememba ne bi napravila nikakršnih stroškov. Potrebno ne bi bilo posebne ute napraviti za čuvaja na križanju; ročna zapora, katera bi pa služila le v zaporo vozov na cesti, ne pa tudi za zapiranje pešcev na pešpotu, kajti taka zapira za pešce je popolnoma nepotrebna, kajti povsod na prehodih te železnice zadostuje samo napis: Achtung auf den Zug — Pozor na vlak, da opozori vozove in pešce, da pazijo na prihod vlaka ter na tem mestu v Gaberju se dozda še ni pripetila nobena nesreča s kakim človekom in edino nekega grizljivega psa, ki je napadel vsak voz in hotel zadržati tudi vlak, je hlapon povozil in zmečkal.

Nova zaporna drogova pa bi se dala tudi napraviti iz sedanjih drogov, posebne zapore ne bi bilo treba in tudi posebnega uslužbenca ne. Zadostovalo bi namreč, da se sedanemu zapiraču zapore zaukaže po sprejemu vesti o odhodu vlaka iz Petrovč ali malo pred odhodom vlaka iz kolodvora napraviti izprehod iz kolodvora na križišče, za kar rabi 3—4 minute, ravno toliko nazaj, da zapre zaporo in po odhodu vlaka zopet odpre zaporo.

Pri taki praktični uravnavi bi torej lahko čuvaj, če se rabi 5 minut za pot tja, 5 nazaj, 5 za prevoz vlaka in 5 minut za odpiranje in 5 minut zopet nazaj na kolodvor, bo rabil 25 minut in za 2 vlaka sem in 2 naprej, torej 4 vlake 100 minut, to je 1½ ure in 10 minut. Sitno in nerodno spuščanje s kolesom in žico iz kolodvora sem bi pa seveda čisto odpadlo.

Da se tem večnim pritožbam o tej neznosnosti stori konec, stavimo na Nj. eksc. zastopnika c. kr. vlade vprašanje:

1. Ali je visoko c. kr. železniško ministrstvo voljno, spraviti c. kr. drž. ravateljstvo v Beljaku, da pride do spoznanja, da c. kr. železniško ministrstvo svojih strogih ukazov na ta kojsnje poizvedbe obstoječih nedostatkov ne izdaja v to svrhu, da c. kr. državno železniško ravateljstvo v Beljaku te ukaze kratkoma kot „nengajajoče“ vrže v papirni koš ali jih pa blagovoli hraniti v kakem drugem predalčku, kjer se tudi akti hranijo, kateri niso „ugodni“ dotlej, da se zopet ne vpraša, kaj je s temi akti.

2. Je-li torej c. kr. državno železniško ministrstvo tudi voljno ali sploh ima toliko moči, da primora c. kr. državno železniško ravateljstvo v Beljaku in zaukaže, da se naprava mostu v klančini na Lavi nemudoma izvrši, zlasti ker so stroški za to preračunjeni le na revno vsotico po 2000 kron?

3. Je-li c. kr. železniško ministrstvo tudi voljno zaukazati potrebne poizvedbe po izvedenih in vestnih zvedenih ter po dotičnih kompetentnih c. kr. upravnih uradih glede odprave nedostatkov v Gaberju pri Celju ter potem zaukazati, da se ta praktična preuredba, ki ne tvori nobenih stroškov na pameten način in nemudoma izvrši?

V Gradcu, 23. oktobra 1905.

Dr. Ivan Dečko, dr. Ploj, dr. Hrašovec, dr. Jurtela, Vošnjak, Roš, Roškar, Kočvar.

C. kr. bajoneti v službi ljubljanskega škofa.

Odkar je dobil škofovsko palico v ljubljanski škofiji v roke dr. Anton Bonaventura Jeglič, godi se duhovnikom, ki se strogo ne pokoravajo njegovim političnim ciljem, kot pravim preganjam. Škof jih v svoji brezmejni strasti preganja, jih trpinči kolikor ima moči, le da bi jim oženil življenje, ali da bi jih „spreobrnil“ in napravil iz njih vnete bojovníke za rimski klerikalizem.

Duhovnikov, ki bi jih škof preganjal zaradi tega, ker nečijo izsiljevati iz ljudstva denar za njegove zavode, ker mu ne preskrbljujejo daritev med živimi in isti namen, ker ne agitirajo pri volitvah za klerikalne kandidate, ker ne zlorablajo prižnice in spovednice za politične namene, takih duhovnikov je dandanes na Kranjskem malo. Škof ima prav malokdaj priliko pokazati svojo moč nad nepokorneži, zato pa toliko nasilnejše postopa proti malemu številu, ki se od leta do leta krči.

V Sori pri Medvodah je bil kanonično inštaliran župnik g. Berce, ki živi s svojimi farani v najlepši slogi in v najlepšem miru. On nje ljubi in oni njega. Iskrena medsebojna ljubezen vlada med njimi in njegovi farani so dodobra prepričani, da ne dobe boljše ga dušnega pastirja od svojega sedanjega; zato si ga skušajo čimdalje ohraniti.

Vse to je vedel in ve škof Jeglič. On, ki naj bi kot vrhovni pastir skrbel, da se ljubezen v njegovi škofiji goji in spoštovanje do pravih duhovnikov ne gube, pa sovraži župnika Berceta vsled tega njegovega postopanja. Da se župnik Berce ne vmešava v nobene politične zadeve, da ne nosi težkega davka za njegove zavode in druge klerikalne namene, to pa je njegovo sovraštvo do župnika le še povečalo, zato ga je skušal odstraniti iz Sore in od njegovih faranov.

Že lani je hotel izvršiti ta svoj sklep s tem, da mu je protipostavno odvzel sorško faro. Škof je župnika Berceta sam popolnoma zakonito inštaliral na sorško faro. Lani pa je iztaknil, da se sme sorška fara podeliti samo župniku, ki je rojen v Ljubljani ali pa v Kranju. Bercetov prednik v Sori, župnik Hiersche, je rodom Čeh, a živa duša se ni zmenila za to, da ni rodom ne iz Ljubljane ne iz Kranja. Škof je čisto gotovo vedel, kaj določa ustanovno pismo. Inštaliral je pa vendar Berceta z zavratnim namenom, da bi ga imel popolnoma v rokah. Ko je lani hotel župnika Berceta odstraniti, ni našel podpore pri baronu Heinu. Ta se je postavil na stališče, da je inštalacija cerkveno upraven čin in da ga ni treba premeniti, ker itak nobene pritožbe ni.

Vsled energičnega nastopa sorških faranov, ki so šli do deželnega pred sednika Heina, se je moral škof ukloniti in z odvzetjem sorške fare župniku Bercetu ni bilo nič.

Kdor pozna jezo in strastno prav našega škofa ter njegovo trmoglavost in svojevlastnost, bo vedel, da je škof vsled te svoje prisiljene uklonitve bridko prisegel, izvršiti svoj prvotni namen, kadar se mu ponudi prva ugodna prilika za to.

Pri politični upravi na Kranjskem so se zgodile zadnje čase važne spremembe, ki jih je hotel škof Jeglič izrabiti v dosego svojih strastnih nakan proti župniku Bercetu. Škof je prve trenutke, kar se mudi deželni predsednik Schwarz v Ljubljani, porabil, da ga pridobi za svoje namene. G. Schwarz je prišel kot koncesija klerikalcem na Kranjsko. Škofov posebni zaupnik prejši župnik Brenc priporočuje že 14 dni: „Novi prezident so čisto naši!“ „Novi prezident bojo liberalcem že posvetili!“ „Novi prezident so škofu obljubili, da bodo vse storili, kar bodo škof hoteli!“ Kakor kaže dogodek v Sori, je prezident Schwarz res postal orodje ljubljanskega škofa. Lepše se g. Schwarz ni mogel vpeljati, v službo za državno oblast postavil je kakorbo ljubljanskega škofa in poslal svoje žandarje zabost poštenega slovenskega moža.

Sorški klerikalci z medvodskim županom očetom Smovcem na čelu, ki so vsak čas obrekovali župnika Berceta pri škofu, so zvedeli, da se jim izpolni že davno gojena želja, da bo župnik Berce odstranjen. V sredo ali četrtek preteklega tedna je klerikalni italijani krojač Kokalj, ki je znan kot hud nasprotnik župnikov, pravil okrog, da ima župnik že 4 dni svojega bivanja v Sori in župan Smovec je nekaterim ženskam na katere je zelo navezan, v soboto zvečer pravil, da bodo drugi dan že nekaj posebnega zvedele.

V nedeljo popoldne se je po litanijah obrnil kaplan Brajo, stoječ pred altarjem, nazaj in rekel: V naši župniji nastanejo v dušnem pastirstvu velike spremembe, a ne dajte se od ljudstva zapeljati! Ker ljudje niso razumeli teh besedi, šla sta po litanijah dva moža vprašat Brajo, kaj je mislil z dotičnimi besedami; on jima ni pa ni hotel ničesar povedati, ampak le dejal, da kar ravna, ravna samo po škofovih

navodilih. Ker se iz kaplana ni dalo več spraviti, šla sta moža k župniku, ki jima je pojasnil, da je dobil popolno pismo od knezoškofijskega ordinarijata, ki ga obvešča, da je premeščen v Boštanj, kjer ga čaka izpraznjena fara; drugi dan t. j. v ponedeljek pa pride v Soro kanonik Sušnik, in bo njemu odvzel faro in jo izročil kaplanu v Sori, Brajo. Iz pisma je bilo razvidno, da čim prej gre župnik Berce iz Sore, toliko boljše.

Ta novica je šla bliskoma po fari in je obudila največjo razburjenost med vsemi farani, ki čutijo gorko ljubezen in vdanost do svojega dobrega dušnega pastirja. Župnika nam hočejo s silo vzeti, tega ne pustimo! je šlo od ust do ust in razburjenost je naraščala. O tej razburjenosti med ljudstvom je zvedela tudi žandarmerija in v nedeljo zvečer sta se podala medvodski stražmaster J. Mak in župan Smovec v Ljubljano — po orožnike za drugi dan!

Včeraj zjutraj okoli pol osme ure je bilo pred sorškim župniščem vse polno ljudstva. Bili so možje in žene, fantje in dekleta, vsi iskreni ljubitelji svojega pastirja župnika Berceta. Bilo je kakih 400 do 500 ljudi. Ob pol 8. uri je šel kaplan Brajo, ki se mu je svetil obraz zadovoljstva, s klerikalcem Staretom s Senice in Kopačem iz Sore naproti kanoniku Sušniku, ko se je isti čas pripeljal iz Ljubljane z vozom. Ko so ljudje zagledali Brajo, je nastal vrišč in začeli so vpiti: „Proč z Brajcem, mi ga ne maramo, proč s špijonom!“ Ker se Brajo ni takoj umaknil, začeli so ga ljudje kepati in le treznosti nekaterih mož se je zahvaliti, da ženske niso Braja razpraskale. Brajo je zbežal po cesti, odkoder je prišel. Kmalu na to se je prikazala kočija. Pred kočijo so korakali kaplan Brajo in njegova dva adjutanta. Ko je kočija, v kateri je sedel kanonik Sušnik, prišla na lice mesta, je ljudstvo mirno in spodobno pristopilo k vozu in restavrater Kolenc je stopil k vozu ter dejal: „Dobro jutro, gospod kanonik!“ Osorno je odgovoril kanonik: „Ga ne sprejemam!“ Ta osornost je ljudi razburila. Nastal je vrišč. Ljudje so konje obrnili, potisnili voz in kočija je s kanonikom Sušnikom vred bežala iz vasi. Brajo je po prisilnem odhodu kanonika Sušnika ostal tam, odkoder je bil prišel. A slabo se mu je godilo, dokler ni bilo Sušnika nazaj. Najrazličnejše psovke so letele nanj, vmes so pa deževala nanj guila jajca in snežene kepe iz rok ženaindeklet. Tudi norčevali so se iz njega in neki mož mu je ponudil svojega konja, da ga zastopj pelje 14 dni daleč, da ga nihče ne bo nikoli več videl, pa naj njemu (ponudniku) konj koj pogine. Sušnik se je nato peljal dober četrto ure nazaj do prve vasi Rakovnika, kjer je izstopil v gostilni pri Pavlinu in spravil tam konje, potem pa peš ubral pot nazaj v Soro. Ko so ga v vasi zagledali ljudje, so mu šli nekoliko nasproti in zadoneli so burni kliči: „Proč z Brajcem, proč s škofom, proč s hinavci, abeng Schwarz!“

Sušnik se je, da si ves prepaden, zagodzil med ljudstvo, da bi s silo si napravil pot. Ljudstvo ga je obkolilo in mu zabranilo vsak daljni pot. In letele so zopet ostre psovke na Brajo in na škofa. Sušnik je izprevidel, da ničesar ne opravi. Izmolal se je iz gusječe in poparjen odšel; ljudje pa so ostali.

Čez kake četrte ure se je nekdo pripeljal z vozom in naznanil, da se bliža okrajni glavar Cron s 13 žandarji. Ljudstvo se je zdaj zgrnilo pred šolo, kjer začasno prebiva župnik Berce, ker se župnišče popravlja. Nastala je tihota, nihče se ni ganil. Ali vsem se je čital na obrazu odločni sklep, da ne puste svojem župniku ničesar storiti. Z žandarji je prišel tudi kanonik Sušnik.

Ljudje so bili šolska vrata zaprli in zaklenili ter spravili ključ, češ, da ne puste nikogar noter. Žandarmerija je zahtevala, naj se vrata odpro. A ljudje so odgovarjali: Župnišče je naše, mi ljubimo našega vrliga župnika, hinavski Brajo naj gre, župnik naj pa ostane! Ker je žandarmerija vedno znova zahtevala, naj se odpro vrata in rinila proč ljudi, hoteč se pririti do vrat, vprašali so ljudje, zakaj se jim valjuje hinavski Brajo, priljubljenega župnika se jim pa hoče s silo odgnati. Okrajni glavar je odvrnil, da je dobil od škofijstva in od vlade naročilo, naj to izvede, Sušnik pa ni odgovoril nič. Med tem parlamentiranjem je razburjenost seveda močno narasla in ogorčeno so ljudje vpili: „Ali smo razbojniki, ali smo tatovi, da z žandarji hodite nad nas?“ Okrajni glavar Cron je potem žandarjem naročil, naj ljudstvo s silo razžene. Kakor svoj čas v Domžalah, tako se je postopalo zdaj tudi tukaj. Orožniki so z veliko surovostjo začeli pehati in suvati ljudi s kopiti svojih pušk in posrečilo se jim je, razgnati nekaj ljudi, a do vrat vendar niso prišli. Vrata so zastavile ženske in mladi fantje. Žandarji so pehaje in suvaje ter zmerjaje razgnali tudi te ter prišli do vrat, ki pa so bila zaklenjena. Sedaj so poslali

v papirnico Leykam po ključarja in ravnatelj jim ga je tudi takoj dal na razpolaganje. Čakaje na ključarja so ljudje vnovič obstopili šolo in se postavili pred vrata. Ves red se je obrnil proti kaplanu Brajo. Ljudje so mu naštevali vse njegove pregrehe, zmerjaje ga z najhujšimi psovkami. Besede kakor: „Lump, baraba, žegnan kurbir, svinja, cigani!“ so neprenehoma letele na kaplana Brajo. Tudi škofu so bile namenjene najbolj odbrane psovke. Ko bi bil škof navzoč, bi se bila gotovo zgodila velikanška nesreča.

Ko so ljudje zagledali ključarja in njega spremljajočega slaboglasnega župana Smovca, znovilo so zopet burni kliči, psovke so letele na razupitega Smovca in vse ljudstvo se je signalno proti šolskim vratom. Zdaj so vnovič stopili orožniki v akcijo, vnovič so začeli ljudi pehati in suvati in trgati proč tiste, ki so držali ključke šolskih vrat. Žandarji so toliko okrog sebe, kar so mogli. Vpiti je bilo strašansko, vse je dvigalo pesti, ženske so jokale, skratka bil je strašen prizor. Žandarji so s bajoneti razgnali ljudi in pri vratih sta ostala samo neka ženska in posestnik Janez Lustrek, po domače Starman. Ta dva sta držala ključke in je nista hotela izpustiti. Starman je dejal: „Smo povedali kakaj nam hočete župnika vzeti pa koj spustim ključke zdaj so orožniki navali! na ta dva in jih začeli vleči od vrat. Šele po dolgem prizadevanju se je orožnikom posrečilo Starmana odtrgati od vrat. Štirje žandarji so kakor pobesneli planili na Starmana, dasi se jim ni čisto nič več ustavljal in ni rekel nobene besede; ti štirje žandarji so Starmana s brutalno silo vrgli ob tla in stražmaster Mrak iz Medvod je na popolnoma mirnega Starmana planil kakor tiger in je na tleh ležečega moža zabodel s bajonetom. A krvoločnemu Maku še to ni zadoščevalo. Potegnil je bajonet iz zabodene in se drugič z vso silo zagnal nanj in mu prebodel stegno skozinsko. Ves krvavi bajonet je obešil nato Mak na rame, kakor bi se hotel ponazati s svojim junaškim činom. Iz Starmana se je s curkom vtila kri in nastalo je strašno kričanje. Orožniki so planili na dvakrat zabodena Starmana in ga uklenili tako, da se ni mogel ganiti. Ko je neka ženska Starmanu sezula škornj, se je vtila kri, da je vse zatrepetalo in vnovič zakričalo na orožnike. Videč, da hočejo orožniki ranjena odgnati, so ljudje prosili, naj počakajo, češ, da v trenutku preskrbe voz. Ali orožniki niso hoteli nič slišati. Z vso surovostjo so dvignili Starmana in ga vlekli na eni nogi bosega v hišo, ki je oddaljena kake 4 minute. Starmanova hiša stoji ravno nasproti šole, s žandarji ga uispospravili v to hišo, marveč ga nalašč odgnali v drugo. Vsa pot, koder je šel Starman, je bila zaznamovana s curkom krvi. Cron, Sušnik in Brajo so vse to sme hltaje gledali. Tudi ženske, ki je s Starmanom vred držala ključke, so žandarji ranili na roki. Ko so žandarji prignali Starmana v omejeno hišo, se je ta dvrsiti, izredno močni moč onesvestil. Izgubil je toliko krvi, da je padel in bruhal. Ali šele ko je bil kakor mrtvec, so žandarji spoznali, kaj so storili in kaj jih čaka in podvzivali so se Starmana odkleniti. Ko so orožniki privlekli Starmana v rečeno hišo, ga niso djali na posteljo, ampak ga vrgli sredi sobe na tla in mu potegnili hlače do pete. Na pol nag in hudo uklenjen je ležal Starman v krvi, ki mu je curljala iz ran. Za božjo voljo so prosili ljudje, naj orožniki nekoliko odpuste verige in naj Starmanu rane opero, a orožnik je nastavljal bajonet pred prosilec in surovo zakričal: V imenu postavbe zahtevam, da se spravite iz sobe, če ne vas uklenam. Zraven Starmana je stal drug zabodene Ivan Bukovec, po domače Košov iz Sore. Tudi ta je bil tako silno s verigami zvezan, da mu ni bilo moč prestejati. Posil je ljudi, naj zanj prosijo žandarje, da mu nekoliko odpuste verige, a žandar jih je nahulil kakor preje zaradi Starmana.

Med tem so napregli Košov voz, s katerim naj bi se peljal Starman v Loko k sodišču. Košova sestra Mina je prosila orožnika, da bi se tudi njen uklenjeni in zabodeni brat smel peljati s tem vozom. A kaj je odgovoril orožnik? Zavpil je nad njo, naj bo tiho, sicer jo zabode in uklene! Ker se je Košova kljub tej grozni pretnji energično postavila, peljal se je njen brat z vozom v Škofjo Loko.

Ranjenca so pripeljali torej v Loko in od tam ga je sodnija poslala v Ljubljano v bolnico. Iz Loke se je smel Starman odpeljati na svoje stroške v ljubljansko bolnico, dočim so ranjenega Bukovca obdržali v zaporu.

To je žalostna usoda dveh povsem nedolžnih ljudi. Čuje se, da se še več zabodeni, a gotovo to ni. Pozabiti pa ne smemo pri tem obnašanja Brajčevega in kanonika Sušnika, ko sta videla prelihanje nedolžne krvi. Niti prvi niti drugi se ni kazal kaj ganjenega. Gledala sta nedolžno ranjeno žrtev z vso hladnokrvnostjo in z največjim dopadanjem. Ljudje so jima pa klicali: To so Kristusovi namestniki! Svinje! Barabe! To so hudičevi namestniki! Tudi o škofu, o katoliški cerkvi in o veri so ljudje izražali svoje mnenje.

Omenjeno bodi še, da so orožniki slučajno ali namenoma, tega ne vemo, izgubili ključce do verig in da so jih morali iskati po cesti, predno so mogli razkleniti v Loko prignana ranjenca. Tako se je lepo podaljšalo trpljenje teh ljudi.

Med tem je ključavničar odprl šolska vrata in v šolo so šli Cron, Sušnik, ki se je obnašal nesramno, kakor kak srednjeveški inkvizitor. Sušnik se je zadržal na župnika Berceta, češ, »včeraj ste dobili dekret, danes boste vse izročili«. Župnik Berce je mirno oddal župnijo in Sušnik jo je izročil kaplanu Brajcu v upravo.

Pred hišo zbrano ljudstvo je jokalo in preklinjalo. Na škofa, na katoliško cerkev, na prezidenta Schwarza, na kaplana Brajca so letele besede in psovke, ki jih ne moremo zapisati. Zandarji so z nastavljenimi bajoneti stali pred hišo in odganjali ljudi, a niso mogli nikogar pregnati. Ko so Cron, Sušnik in Brajci prišli iz šole, je nastal nov vrišč. Cron je šel med ljudi in jim svetoval, naj se pritožijo, če se jim godi kaka krivica. Seveda se nihče ni zmenil zanj. Ves srd se je obrnil proti Brajcu. Zopet so letele psovke: »Lump, baraba, cigan, svinja!« potem »Zdaj je bila instalirana prešiča. Kurbirja smo dobili za dušnega pastirja!« in usule so se tudi vnovič psovke na škofa Jegliča. Brajci jo je z župniškimi knjigami pod pazduho odkuril v kaplanijo. Ljudstvo je živčalo tako, da je šlo skozi ušesa. Ves čas so ljudje klicali: »Pojdimo v Riečanje, pojdimo k drugi veri!« Tudi po odhodu žandarjev je ljudstvo ostalo pred šolo. Burno je demonstriralo proti škofu, proti prezidentu Schwarzu, proti Brajcu in proti žandarjem ter za župnika Berceta, ki se pa ni prikazal iz hiše. Šele ko se je stemnilo, so se ljudje razšli s trdnim sklepom, da rajši cerkev podero, da rajši prestopijo k drugi veri, kakor da bi prenašali krivice ljubljanskega škofa. Že včeraj so ljudje zaklenili cerkev in niso pustili nič zvoniti in prisegli, da se bodo neusmiljeno maščevali zato, kar se jim je zgodilo.

Omejujemo se za danes na to stvarno poročilo. Poslali smo bili posebnega poročevalca na lice mesta, ki je vse to natančno poizvedel in dognal. Stvar ima še drugo lice. Tu se vidi, da je deželni predsednik Schwarz postavil državno oblast v službo ljubljanskega škofa. O tem se bo govorilo ne samo v našem listu, ampak tudi na drugem mestu. Gospod Schwarz se ni mogel bolje upeljati na Kranjskem, kakor da je domžalskega junaka Crona z žandarji poslal nad pošteno in mirno ljudstvo, ki ni storilo drugega, kakor da je branilo pravično stvar svojega župnika proti nasilnosti in krivici škofa Jegliča.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 31. oktobra.

— **„Žalostne prikazni“.** Kneška afera je končana — pred sodiščem in so bili vsi obtoženi, izjemši štiri jezične ženske, obsojeni. Dr. Susteršič in dr. Schweitzer tedaj nista dosegla prav nikakega »zagovorniškega« uspeha, vključ temu, da sta nastopala zlasti prve dni, kakor zmagovalca na sliki. Obtožence sta naučila, da so vse tajili in se delali nedolžne, pripeljala nekaj razbremenilnih priči in napadala na nedopustne načine obremenilne priče in posebno župana Dragotina Česnika. Toda pravica in resnica je zmagala in razprava se vzpričo tolikih priči in njihovih natančnih izpovedb ni mogla končati drugače, nego — z obsodbo obtožencev, ki so vsi brez izjeme dobili dokaj milostne kazni. Sedaj je pa ogenj v strehi! In tista dva zagovornika, ki v sodni dvorani vključ svoji imuniteti vključ svoji zagovorniški nespodobnosti, vključ svojim napadom na priče, — o katerih nista vedela pravzaprav drugega, navesti, nego da so liberalci — nista dosegla prav nikakega uspeha, ta dva zagovornika sta se poprijela zadnjega sredstva in začela sta po razpravi sumničiti ne samo priče, marveč na-

ravnost celo sodnijo, ves senat, predsednika in votante! Tu sta se dr. Susteršič in dr. Schweitzer pokazala v svoji pravi luči! Stara je sicer resnica, da dr. Susteršič že od nekdaj ne dela drugega, nego da slovenske sodnike za hrbetno napada in denuncira. Dr. Schweitzer je paš preveliki revše, da bi mogel komu kaj škodovati, in se omejuje edino le na izvrševanje ukazov klerikalnega Parteipapsta. Ali da bodeta ta dva »zagovornika«, ta klaverni postavi in tako nerodni prikazni v zagovorniškem poslu, po končani za obtožence — kakor je moral vsakdo izprevideti — neugodni razpravi napadla vso sodnijo, napadla g. sodnike, ki so z naravnost obžudovanja vredno objektivnostjo in objektivnostjo postopali v tej pravdi, tega nismo pričakovali, da si smo gledali dr. Susteršiča in njegovega političnega »Büchsenpannerja« dr. Schweitzerja na vse navajeni in pripravljeni. Sramota za ta dva slovenska odvetnika, sramota za dr. Susteršiča posebej, ki menda misli, da bo s svojim terorizmom in svojimi podlimi članki v »Slovenec« slovenske sodnike spravil ob dobro ime! Sedaj je paš obžalovati, da ga gospod predsednik takoj prvi dan razprave ko je začel s svojim prasičjim glasom napadati g. župana Česnika, ki je on prvi prinesel politiko pravzaprav sodno dvorano, ni spodil s kaplanom Magajno, ki mu je izdatno pomagagal pri zagovarjanju, skupaj iz sodne dvorane. Tako postopanje bi bilo edino primerno in vredno takega zagovornika, kakor je sedaj naš vsega zaničevanja vredni dr. Susteršič.

— **Kaplan Magajna** je, kakor smo že poudarjali, igral pri zaslišavanju razbremenilnih priči glede knežaskih razbojnikov veliko vlogo. Prepariral je priče med razpravo, predno so prišli na vrsto, da smo potem slišali tako pod prisego oddana izpovedanja, da je moralo biti šlo veka strah, ko je šul, kake laži se vrše pred sodiščem. Opozarjamo le na izpovedbi dveh dekle, ki sta prišli za obtoženko Jožeko Slave! Kot ropotulja, ki se jo spusti veliki teden, da drdra, tako se je glasila njuna izpovedba! In priči Jožef Slave in France Šajn, ki naj bi pomagala vreči zadnjo bombo zagovornikov na župana Česnika, sta dodobra pokazali, kaj zmoro prepariranje od strani kakega kaplana. Jožef Slave je star šlovek in je tri dni čakal v Ljubljani, pa še ni vedel ničesar povedati, ko se ga je vrglo v škripce. France Šajn pa je kot »Marijin sin« opisal to, o čemer je bil vprašan, v eni sapi na štiri različne načine. Čudno ni torej, da je dišalo po sodni dvorani o krivi prisegi! Koliko je kaplan Magajna sokriv tega krivega pričevanja, se zdaj še ne da kontrolirati. Konstatirati pa moramo, da je kaplan Magajna, ki je tri dni, ko so se zasliševale priče, vstrajno šepel v razpravi dvorani, šetrni dan izginil. Koni imel nič več opraviti! Ko se je razglasila sodba nad 14 obtoženci, so se šuli pomenki med poslušalci, da bi vso kazen vseh obsojencev moral pravzaprav vzeti nase kaplan Magajna, če bi imel količkaj časti in vesti v sebi. Da kaplan tega ne stori, je umevno iz tega, da je že mnog kranjski duhovnik potegnil svoje ovčice v nesrečo in pogin, dočim se njemu ni nič žalega zgodilo!

— **Poslopje II. drž. gimnazije.** Po Ljubljani se kolportira govorica, ki živo kaže, da je naša državna uprava veliko slabša, kakor je ruska. Že dve leti je tega, kar je bila postavljena v državni proračun velika svota — menda 200.000 kron — za zgradbo poslopja za II. drž. gimnazijo v Ljubljani. Mestna občina je šla državi pri tej stvari z obžudovanja vredno poživovalnostjo na roko. Dalo se je na razpolaganje lepo stavbišče. Država je hotela pri tem stavbišču napraviti umazano kupčijo. S pretezo, da je stavbišče preveliko, je hotela država odprodati dve parceli in profit spraviti v svoj žep. To se je sicer preprečilo ali

stvarba se je s tem zavlekla gotovo za pol leta. Sedaj se govori, da je stavba zopet odgodena kdo ve za koliko časa. Pripoveduje se, da se je ministarstvo predrznilo za zgradbo gimnazijskega poslopja v Ljubljani dovoljenih 200.000 kron porabiti za druge namene. S tem je stavba zopet padla v vodo in se poslopje ne bo gradilo, dokler v posameznih letnih obrokih ne bo nabran potrebn denar. — To je nekaj nečuvnega. Sedaj je II. drž. gimnazija nastanjena v hiši, ki je bila zidana za privatne namene. V tej hiši je prostora za kakih šest strank, in v tej hiši je šola ki jo obiskuje nad 400 dijakov. Groza je, kaj dijaki trpe na zdravju. Pouk se vrši v malih sobah v prejšnjih kuhinjah in shrambah. Ventilacije ni nikake in smrad poleti in ob deževnih dnevih je neznošen. Tudi razsvetljave ni nikake. Za celo šolo so na razpolaganje tri petrolejske svetilke ki se rabijo v tistih sobah, kjer so neizogibno potrebne. In pri taci razmerah se upa ministarstvo za zgradbo novega poslopja določiti denar porabiti za druge namene!

— **Značilen molk.** O senzijskijskih dogodkih v Sori pri Medvodah ni »Slovenec« včeraj nobene vrstice priobčil. Kaj takega, kakor včeraj v Sori, se na Kranjskem sploh še ni zgodilo, a »Slovenec« molči. Totschweigen je tudi parola pri »Laib. Ztg.« O pijanosti pri otvoritvi hotela »Union« pišeta oba lista na dolgo in na široko — toda za dogodke v Sori nimata besede. Omejujamo to kot značilno ilustracijo za razmerje med dež. predsedništvom in med škofi.

— **Iz psihiatričnega oddelka bolnice v Kandiji.** Neki čuden bolnik se nahaja v tej bolnici. Že dlje časa opazujejo ljudje na njem, da si domišljuje, da je veleposestnik, graščak, ki ima veliko tisoč oral zemlje. Okolo hodeč toži in toži, da ni delavec, da ne more preskrbeti prebivalstva kranjskih mest z živili. Poseduje ta bolnik le kakih 10 oralo zemlje, pač pa posloje nekdanjega malega veleposestnika. — Poleti je potoval. Domišljuje si, da je vsak njegov sopotnik vsaj član avstrijske gosposke zbornice. Ko so bile 17. do 19. septembra t. l. v Novem mestu občinske volitve, je bil ta bolnik hudo tepen. Ljudje niso vedeli, da je bolan in so ga natepli, ker se je umešaval v njihove volitve in hotel zapovedovati, kaki može se naj izvolijo. Najbrže ga je pri tem udaril kol prebudo po glavi, ker zdaj hodi pri znanecih okoli in kaže vizitnico novega kranjskega deželnega predsednika dr. Schwarza, trkajoč se na prsi in govoreč: »Poglejte me, ljudje božji!« Slišali smo tudi, da je te dni ta bolnik dokazoval v »Slovenec«, da je odrešenik Kranjske, ali vsaj Dolenjske, — Prebudo so ga stepli. Če bi le Slovenci ne imeli te grde navade, da tepo tudi po glavi, ko bi vendar vedeti morali, da se lahko možgani zmešajo!

— **Občinske volitve v Starem trgu pri Poljanah.** Ni je menda občine na Kranjskem, kjer bi se bil tako ljut boj med klerikalno in liberalno stranko, kakor pri nas ob priliki občinskih volitev. Mesto bretonske ljubeneji je vladalo pri nas izdajstvo. Niti materina kri ni mogla preprečiti nasprotstva med bratoma, izmed katerih je eden padel v klerikalni tabor. Kar pa je najbolj znanstveno, je to, da so klerikalci uporabili pri agitacijah denar. S hudičem niso mogli nič opraviti. Naše ljudstvo se je vendar otreslo klerikalnih spon, tako, da grožnja s hudičem pri našem ljudstvu ni ne izda. Naš duhovni pomočnik Jezerski se je pač trudil, da bi ožrtel naše može kot brezverce in malopridneže. Blatil je v umazanem »Domoljubu« našega gospoda župana Petra Majerleta, češ, da je vedno v preiskavah, da ni nič storil za občino itd. Malo pred volitvijo pa je ponudil kaplanček roko gospodu županu, češ, naj bo vse posabljen in naj bi gospod župan volil s klerikalci. Toda gosp. Peter Majerle je hitro spoznal klerikalne spletke in hinavščino. Klerikalci so hoteli ispremeniti boj navidešno v lokalnega med Trgom in Poljanami.

Gospod župan je klerikalce pošleno ožrtel, češ, da delajo krivično. Nato je posredoval, da se je sklenil kompromis med naprednjaki. — Shoda, ki se je v ta namen vršila, so se udeležili vsi može trgovci kakor tudi kmetje iz Starega trga in okolice, samo brat gospoda župana, Marko Majerle in dosedaj znani naprednjak Ivan Kure sta vatopila v klerikalni tabor. — Kaplančku baje ta kompromis ni bil všeč; zakaj drugi dan je v Radencah v šoli pretepal šolske otroke prav neusmiljeno kakor nikoli poprej. — Na dan volitve pa je naš dušni pastir opustil pouk v šoli v Starem trgu ter je šel agitirati v Predgrad. Na smrt bolnega starčka J. Strka je prisilil, da je šel voliti s klerikalci. Starček se je branil, češ, da bo škodovalo njegovemu zdravju, ako gre v tako mrazem vremenu na volišče. Toda kaplan je sklenil roko ter prosil starčka, naj vendar-le gre z njim. Nato so starca naložili na voz in ga pripeljali na volišče. Glasovanje skoro napol mrtvega starčka je povzročilo, da je prišlo v prvem razredu do žrebanja, dočim je smagala v II. razredu napredna stranka. Žrebalo je enajst odbornikov. Srečko je potegnilo pet odbornikov, in sicer trije klerikalci in dva naprednjaka. Tako ima sedaj klerikalna stranka en glas več v odboru. Sicer pa je upati, da se bo vršila volitev vnovič. Toda Bog ljubi pravico, lopovstvo pa včasih hipoma kaznuje. Ko je lansko leto naš kaplanček ukrotil našemljence, je od samega veselja pil dolgo v noč, tako da se drugi dan ni upal stopiti pred božji oltar. Tudi letos se je pokazala pravičnost božja. Dne 23. oktobra ob osmih zvečer je naš dušni pastir Janez Hrvat dal v svetlobo onega starčka, ki ga je pred desetimi dnevi privedel na volišče. Ob treh popoldni je bil starček priveden s svetimi zakramenti. Ob petih jutraj pa je moral naš kaplanček iti pred sodišče v Črnomelj, da izpove, zakaj je dan pred volitvijo pretepal šolarje ter nekatere izmed njih telesno poškodoval. — Sedaj pa vprašamo: kdo ima večjo veljavo v občini, gospod župan Peter Majerle ali Janez, kdo je v preiskavi, gospod župan ali kaplan Janez in slednjič, kdo je bolj pravičen, gospod župan ali naš popje. Preiskava kaplančka bo izprožila še marsikaj zanimivega, kar bo treba spraviti v javnost, da bodo naši cenjeni čitatelji pravdeli, s kakšnimi sredstvi bo postopal škof Jeglič in njegovi agitatorji takrat, ko se naše ljudstvo ne bo več balo pekla in hudiča. Opazovalec.

— **Deželni šolski svet kranjski** je imenoval naduštajem v Naklem učitelja Antona Mahkota v Cerkljah. Definitivno so na svojih učnih mestih nastavljeni sledeče učne moči: Doroteja Dereani na Svetem Vrhu, Ivan Blagane v Hrvaškem Brodu, Ivana Paternoster na dekliški šoli v Trbižu in Ana Dragatin v St. Lenartu. Premišljena je učiteljica Stanislava Mahkota iz Zaloga v Voklo in učitelj Anton Kos iz Voklega v Zalilog. V stalni pokoj sta stopili učiteljici Olga Leskovic v Planini in Gabrijela Tschurn v Ljubljani. Potrđilo se je imenovanje učitelja na rudniški ljudski šoli v Idriji Ivana Bajzelja telovadnim učiteljem na komunalni realki v Idriji. V Raichenau-u in Dolenji vasi pri Senožeah se ustanovita enorazrednici, šola v Zagorju se razširi v petrazrednico.

— **Šolske vesti.** Pomožna učiteljica gđ. Josipina Zaletel je nameščena za supletinjo v Tuhinju. Učiteljski kandidat g. Fr. Levstek pride za pomožnega učitelja v Dobrovo, kamor je nameščena tudi učiteljica gđ. Karolina Hann za provizorično voditeljico šole. Gđ. Marija Režek je nastavljena za pomožno učiteljico v Čepljah pri Kočevju. Za provizorično učiteljico v Starem logu pri Kočevju je imenovana gđ. Roza Ermacora.

— **Slovenske gledališče.** Iz pisarne »Dramatičnega društva« se nam piše: V četrtek dne 2. novembra t. l. se uprisorijo 3 novitete, namreč tragedija »Salome«, opera »Marac« in zgodovinska slika »Knez Semberjski«. Tragedija

»Salome« je bila napisana v francoskem jeziku l. 1893 za slavno tragedijno Sro Bernhardovo po znani snovi sv. pisma, ki pripoveduje o smrti Janeza Krstnika Lora Douglasa, ki je prevel s dovoljenjem pisatelja Oskarja Wildeja na Angleščino. Ker je pa bil Wilde l. 1895. obsojen zaradi homoseksualnih nagnenij na dveletno prisilno delo, se »Salome« na Angleškem sploh ni smela igrati. Zaradi navedene obsodbe so se na Angleškem črtale tudi vse druge Wildeve igre z repertoarja vseh angleških gledališč. Wilde je živel zadnja leta v veliki bedi v Parizu, kjer je umrl leta 1900. Njegov grob je neznan, ker so djali njegovo truplo v skupni grob za siromake. »Salome« je najorginalnejše in najznamenitejše lepo dramsko delo zadnjega desetletja. Drama se je igrala doslej na največjih odrih sveta ter je dosegla zlasti v Monakovem, Berlinu in na Dunaju izredne umetniške uspehe. Nenavadna snov in nenavadna vzvišena dikcija vzbujata v literarnih krogih največje obžudovanje. Naslovno vlogo igra gospa Josipa Kreissova Potočka, Jokanaana (Janeza Krstnika) g. režiser A. Dobrovolny tetrahga g. Dragutinovič, Herodadiad tetrahgovo so. progo, ga. Danilova, mladega Siroga g. Vedral. Intendanea je preskrbela nove, krasne kostume in zelo lep prospekt, ki ga je naslikal g. L. Waldstein Drami »Salome« sledi krasna enodejanska dramska opera »Marac«. Dejanje krvna osveta se vrši v sedanosti na Kavkazu. V operi nastopita naša vrta operna pevca gg. Orželski in Oržednik ter dična primadona ga. Skalova. Opera se je uprisorila prvič v Berlinu dne leta 1893. s sijajnim uspehom. Predstavo završi enodejanska zgodovinska slika »Knez Semberjski«, ki žrtvuje svoje imetje, svoj najdražji zaklad, da reši 303 srbske robe iz turške sužnosti. Knez Semberjski je po oceni Tolstoja najboljša jugoslovanska drama. Kneza predstavlja režiser g. Dobrovolny, njegovo mater pa ga. Danilova.

— **Društveno predavanje „Slovenskega slov. ženskega društva“** se je vršilo včeraj ob mnogostevilni udeležbi članic. Predavala je prav zanimivo gospa Ana Ulrichova o svojam potovanju po Dalmaciji, zlasti dalje časa se je mudila pri opisovanju mesta Splita in njega okolice ter otoka Visa. Predvsem so zanimali točni zgodovinski, geografski in socialni podatki ter še posebno tužno stališče Dalmatince, ki ga je živo opisala gospa predavateljica. — Prihodnje javno predavanje »Slovenskega slov. ženskega društva« bo v nedeljo, 5. novembra. Predaval bi g. prof. Jos. Wester v Ellet Keyevi in njenih nazorih o vzgoji.

— **Akademija.** Odbor za poslovno leto 1905—1906. se je ustanovil tako-le: Predsednik dr. Ravnhart, podpredsednik dr. Robida; tajnik dr. Lončar, podtajnik inž. Turk; blagajnik dr. Demšar, knjižničar prof. Kenda; odborniki: svet. profesor Franke, dr. Novak, Dermota, Lavrenčič, prof. Kušar; namestniki: dr. Tuma (Gorica), Jernejčič (Trst), prof. Reiser (Novo mesto); pregledniki: dr. Bevk (Idrija), Gärtner, dr. Tičar (Kranjska gora). Za Ljubljano se je določila vrsta predavanj v Mesnem domu. Inž. Turk prične s predavanjem o kemiji dne 5. novembra ob pol 8. uri zvečer. Občinske čitalnice, bralna društva — sploh vse korporacije, ki imajo tudi namen pospeševati izobrazbo ljudstva, naj prijavijo pri predsedstvu društva Akademije, ako žele predavati, da jim jih Akademija oskrbi.

— **Dr. Fran Zbašnikovo črtico** »Njegov god« pripoveduje včerajšnji »Agramer Tagblatt« v nemškem prevodu. Črtico je prevela na nemško Amalija Gradišnikova.

— **Slov. delavsko pevsko društvo „Slavec“** zapoje jutri ob polu 4. uri ob velikem križu tri žalostinske v spomin svojim umrlim članom.

— **Slov. pevsko društvo „Ljubljana“** zapoje jutri ob 4 uri ugodno vremen pri Sokolovi piramidi, ob neugodnem vremenu pa v cerkvi, svojim umrlim članom tri žalostinke, in sicer: »Rože in trnje«, »Beati mortui« in »Mrvaški hledi angelje«.

— **Slov. del. pevsko društvo „Slavec“** priredi v nedeljo dne 5. novembra v areni »Narodnega doma« zabavni večer s petjem, godbo, komičnimi prizori in plesom. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 60 vin., člani prosti. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Odbor.

— **Za pisatelja Podravskega** je nam poslal g. dr. Ivan Fermevo 30 kron, ki jih je nabral med čitalničarji v Celju. Hvala lepa!

— **Pevski zbor slovenskega trgovskega društva „Merkur“** zapeje dne 1. novembra na pokopanišču pred skupno rakvijo trgovskega bolniškega in podpornega društva ob 3. uri popoldne 3 žalostinke G. gospodje pevci se zbirajo v društvenih prostorih ter skupno odidejo točno ob pol 3. u. i na pokopališče.

— **Deželni muzej.** Danes si je ogledat muzej in posebno arheološko zbirke častni član arheološkega inštituta in carske umetniške akademije Tourvon pl. Kibalčić s hčerjo iz Petrograda.

— **Menjava službe se je dovelila** poština čelnjaka Karla Janesahu v Mariboru in Alojziju Karbi na Dunaju.

— **Ogled pivovarne.** Društvo tiskarjev na Kranjskem si je ogledalo v nedeljo korporacijo pivovarno Kosler & Komp. v Spodnji Šiški. Člani so se zbrali ob pol 3. uri popoldne na tovarniškem vrtu, kjer so se razdelili na več skupin, katerim so nato gospod ravatelj in gospodje uradniki razkazali pivovarno vseh in vse moderne naprave za izdelovanje in razpečanje piva posebej. Po dvurnem temeljitom ogledovanju pivovarne zbrali so se udeležniki na ljubezno tvrdino povabilo v pivovarniški zimski pivnici, kjer so do večera življali pravo gostoljubnost.

— **Nemška trdnjava v Šiški.** I. Šiške se nam poroča: Dovolite, da tem potom opozorim šišsko prebivalstvo na neko dejstvo, ki najbrže ne bode za Šiško brez zlih posledic. V nedeljo se je vršil v Šiški ustanovni shod novega društva „Dobra gospodinja“. D. učivo ima smotero poučevati deklice železniških uslužbenec v šivanju, kuhanju itd. Ustanovil se bode tudi otroški vrtec v prvi vrsti za uslužbenke državne železnice, v katerega pa se bode sprejemali tudi drugi otroci, ako bode prostor dopuščal. Otroci se bodo jemali čez dan v nadzorstvo z vso ostrbo proti jako nizki odškodnini. Jako blag namen ima novo društvo na prvi pogled. A kdor pozna razmere natančneje, mora uvideti, da ima društvo drugače tendence, kakor so one v pravih navedene. Pred ustanovnim shodom se je marsikdo res veselil nove naprave, ker je upal, da se bodo njegovi otroci v najboljšem varstvu brezplačno učili tega, kar potrebujejo v vsakdanjem življenju. A včeraj se je pokazalo, da je bilo veselje in upanje neopravičeno, kajti z jutranjo meglo so zginiti tudi upi v „Dobro gospodinjico“. Izvolitev odbora je pokazala, da se bo slovensko Šiško na vsak način pometilo. Svoje dni se je mnogo govorilo in tudi pisalo, da delujejo železničarji v Šiški z vsemi silami za nemško šolo. Ker se jim je ta predznanamera ponesrečila, skušajo sedaj sezidati nemško trdnjavo v Spodnji Šiški na bolj nedolžen način. Pod pretezo, da se hoče koristiti ubogim otrokom železničarjev, potlačiti se je v nedeljo, kakor se splošno domneva, temelj šulverne inški šoli na klerikalno-hajlovski podlagi. Izvoljeni odbor, v katerem sede tudi oni mižje, ki so svoje čase najbolj agitirali za nemško šolo v Šiški, nam jamči za to, da se bodo slovenski otroci pomešali v klerikalnem in odtujevali materinski v vsenemškem duhu. Le per postrežkih mest zavzemajo žalobig slovenski odborniki — žalobig pravim, — da so šli na nemško-klerikalne lihanice —, prva mesta pa so zasedli notorični hajlovci. D. bi nasli Slovenem peska v oči, so milostno prepustili par prostorov Slovenem. Imed etih nadzorovalnih dam ste dve slovenske nezmerno, ostale tri pa so tudi ali Nemce, ali se saj čutijo kot take in se le v skrajni sili ponižajo do zaničevane slovenske. Pokor torej, slovenski starši-železničarji, sicer se bošle motali na stare dni učiti vse zveličavne nemščine, ako boste hoteli govoriti s svojimi otroci. Tej škodljivi napravi bomo tudi v prihodnje posvetili svojo pozornost. Za danes le še: „Dobri gospodinjice in zavednice slovenskih odbornikov einen treudeutschen Gruss und Heil!“ — V imenu slovenskih železničarjev: Opazovalec.

— **Propalo konsumno društvo v železniki.** Iz Železnikov se nam piše: „Slovenec“ ni po volji, da prihaja polagoma na dan resnica o vzrokih propada konsumnega društva v Železniki, zlasti mu ni všeč, da se o tem piše v „Slov. Narodu“ in „Gorenjcu“, češ, da ta lista samo zavija resnico. Mi pa, ki poznamo razmere in je nam znana resnica, pravimo, da omenjena lista pišeta povsem resnično in da ni pravila še več zanimivosti, ki so dejansko vršile v konsumu, na kar, ako bi bil njiju dopisnik tako dobro poučen o razmerah v propalem konsumu, kakor mi, ki smo bili njegovi udje in smo imeli vpogled v konsumno poslovanje. „Slovenec“

skuša Renovec popolnoma oprati in zvaliti vso krivdo, da je konsum poginil, na brezbriznost zadržnikov, toda zamora umiti se mu ne boče posrečilo. Gola resnica je namreč, da propada konsumnega društva ni nikdo drugi zakrivil kakor Renovec, njegova rodbina in njegovi ošji privrženci. Saj pač ni čudno, da je konsum moral iti rakom žvižgat, ako se je v konsumu šestkrat popivalo od ranega večera do poznega jutra — sveda na stroške zadržnikov. Ako se Luka Markelj poteguje za Renovec in ga zagovarja, je to popolnoma umljivo; hvaležnost je lepa čednost in Luka je Renovec hvaležen zato, ker mu je preskrbel prevažanje blaga za konsumno društvo, in sicer za vsakih 100 kil 10 vinarjev dražje kakor drugim voznikom. To je bilo sveda koristno za društvo, kaj ne? Morda je bilo tudi to konsumu v korist, da je Luka Markelj pokvaril sir, ki je bil vreden 150 kron, in te škode ni poravnal, dasi se je trikrat pri seji sklenilo, da mora Luka to škodo poravnati? „Slovenec“ pravi, da je nastal zaradi tega polom v konsumu, ker se je dalo za 6000 kron blaga udom na upanje. Vprašamo, kdo je pa dajal na upanje? Ali ne Renovec, zakaj ni delal po pravih, ki natanko določijo, koliko se sme upati zadržnikov? Izgovarjajo se, da veld pogina konsumnega društva ni bil nobeden oškodovan. Tako? Ali so se deleži izplačevali zadržnikom v isti visokosti, kakor so jih pri ustanovitvi vplačali? Renovec in njegovi privrženci naj bodo le lepo tihi, saj resnice ne spravijo s sveta, da ni nikdo drugi ugonobil konsuma kakor oni. Konsum je moral zapored plačevati visoke kazni. Zakaj? Ker se je v njem skrajno brezvestno gospodarilo in če je to gospodarstvo prišlo na kani, je to krivda edino Renovec in njegove rodbine, ki so v društvu neomejeno gospodarili. Kdo upa temu ugovarjati? Renovec? Možakar naj bode le lepo tihi in naj nemudoma plača tistih 50 K, ki jih je nabral za banerbo sv. Franciška, sicer bo imel še kje druge opraviti.

— **Idrijski klerikalci** glede odprave žita lažejo dalje, da je napredna stranka bila za odpravo narvalne doklade. Te blagoslovljene in nepopoljšljive lažnjive opozarjamo na št. 2. „Jednakopravnosti“ z dne 4. aprila 1901., tam se lahko pouče, kako stališče je zavzemal zastopnik narodno napredne stranke v tem vprašanju. Ponavljamo: nikdar in nikoli ni bila narodno-napredna stranka za odpravo žita, ampak se je vselej odločno potezala za narvalne doklade. Nad vse grdo pa je od klerikalcev, da vedoma podtikajo stranki, da je bila za odpravo žita. Kaj so vredni taki ljudje? Zaničevanja, in naj so stokrat blagoslovljeni.

— **Delavski prijatelj.** Iz Idrije se nam piše: Ravatelj delavskega konsumnega društva Anton Kristan je velik zagovornik delavstva in njegovih pravic, kakor se pravi. Opetovano je že na raznih shodih naglašal, da se morajo respektirati človeška prava tudi napram delavstvu in gmel je proti onim, ki ravnaajo z delavci, kakor da bi ne bili ljudje ampak neumna živala Razume se, da se v tem oziru popolnoma strinjamo z njim; zdi se pa nam čudno, da Kristan sicer ta načela javno oznanjuje, sam se pa po njih prav čisto nič ne ravna. G. Kristan, kje je tu doslednost? Delavec Janez Rata je žgal oglje za „Obč. konsumno društvo.“ Ko je delo končal, sta imela račun s Kristanom. Račun se jima ni ujemal, kar je Kristana tako razjarilo, da je jel kričati kakor divji, in so še to ni izdalo, da bi ugnal ogljarja v kozji rog, je jel starcu deliti zausnice, da je kar pokalo. Ako so ti argumenti izdali, da je bil potem račun v redu, nam ni znano, vemo pa, da je bil oglar vsled teh Kristanovih „ljubeznivosti“ dlje časa bolan. Umestno bi bilo, ako bi Janez Rata poiskal zadoščenja pri sodišču, ki bi gotovo Kristanu pokazalo, da načela človečnosti veljajo tudi zanj! Kaj bo neki reklo o tem postopanju idrijsko delavstvo, ali bo še nadalje smatralo Antona Kristana za svojega boga! Čas bi že bil, da bi spregledalo in poslalo Kristana tja, kamor spaa!

— **Prostovoljno gasilno društvo v Starem trgu pri Ložu** priredi v nedeljo 5. novembra v častniških prostorih veselico v korist pogorelcem v Radešah na Gorenjskem. Začetek ob pol 8 uri zvečer. Spored: Burka „Razstresenost“, šaljiva pošta, godba in ples.

— **Vinski semenj na Vidmu.** 16. novembra t. l. priredi tamošnja podružnica o kr. kmetijske družbe vinski semenj za brežičko in krško okr. glavarstvo. Kupci se vabijo, da posetijo semenj v velikem ščavilu, kajti letošnji mošči imajo od 16 do 21% sladkorja. Da se bode kupcem kupovanje olajšalo, preskrbela bo podružnica po g. Belletu, ki bo vsled tega par dni na Vidmu bival, ana-

lizo rastavljenih vin. Izid analize se bo vpisal v posebno knjigo in tudi po časopisih naznanil. Tisti kupci ki pridejo še 15. novembra zvečer, naj to radi stanovanja takoj naznanijo vodstvu kmetijske podružnice na Vidmu ob Savi.

— **Nesreča.** Poštni uslužbavec Switling ambulančno pošte Dunaj-Trst je prišel z glavo v Št. Petru med voznarata, katera je v tistem trenutku hotel sluga Pavletič zapreti. Switling je zelo poškodovan na glavi in so ga prepeljali v ljubljansko bolnico.

— **Ustanovni občni zbor Jadranske banke v Trstu** se je vršil v nedeljo v Trstu. Udeležilo se ga je 162 delničarjev. V upravnih svet so bili izvoljeni: Anton vit. Vuković, Ante Bogdanović, Ivan Gorup, dr. G. Gregorin, Ivan Hribar, Tomo Kosović, dr. Radoslav Kvekič, Ladislav Pečanka, Gracijan Stepančič, Tomo Stipanović in dr. Vrbanič. Upravni svet je izvolil predsednikom banke g. Antona vit. Vukoviča, podpredsednikom g. dr. Gustava Gregorina. Ravnateljem banke je imenovan g. Makso Antič. Banka začne poslovati tekot bodočega tedna. Novemu slovenskemu denarnemu zavodu želimo najboljšega uspeha na čast in korist slovenskega življa na našem jugu.

— **Novi šolski in učni red že deluje.** Traški ordinarijat je odredil, da morajo učenci vseh mestnih ljudskih šol, pričenši s 3. razredom, priti vsako nedeljo, pozimi in poleti, k posebni šolski maši pod vodstvom učiteljskega in liberalnega mestni magistrat je šolskim vodstvom že zabilil izvršitev škofjevega fermna.

— **Napadalec in samomordilec.** V soboto zvečer je šel Matija Danev, premožen mož iz Kontovelja pri Trstu, od doma s krampom kopat bren na tjo njivo od Sv. Križ. Pri tem poslu ga je zalotil poljski čuvaj Matija Pertot iz Proseka, ki je hotel tatu odvzeti na glavarstvo. Danev je pa zgrabil kamen in ga vrgel čuvaju v glavo. Vzeti mu je hotel tudi puško; ker se mu pa to ni posrečilo, ugriznil ga je v prste in ga nato tako neumljeno obdelaval, da je Pertot postal nezavesten. Ko so ga našli ljudje, prenesli so ga na njegov dom. Daneva so pa drugo jutro našli z razbito glavo v nekem prepadu, kamor je sam skočil. Odpeljali so ga v bolnico, a na nikak način ne bo ozdravel. Poželenje po tujem blagu je premožnega 54letnega moža spravilo v tako grozno nesrečo.

— **Krvav pretep v krčmi.** Ivan Stiglic iz Krasice Istri je prišel v nedeljo v neko gostilno v Trstu z dvema prijateljskima, s katerima je spil liter vina, a ga potem ni hotel nihče plačati. Vsled tega je nastal prepri med njimi in med krčmarjem. V prepri je posegel 28letni Ant. Sardela, katerega je Stiglic sunil z nožem v trebuh. Stiglica so aretovali, Sardelo so pa oddali v bolnišnico.

— **Pet oseb je utonilo v zadržnem zalivu z neko tovarno barko.** — **Društvo „Zvezda“** v Dunaju priredi v nedeljo, 5. novembra t. l. svoj drugi zabavni večer v tej sezoni v dvorani „Zum Senatore“, Dunaj, I., Reichsstrasse 19. Na sporedu je med drugimi točkami predavanje gosp. o kr. stotnika Fedolina Kavčiča: „Dva Slovenca, imenitna profesorja dunajske univerze.“ Pri zabavi bode sodeloval g. I. Bervar, učencem dunajskega konservatorija. Začetek ob sedmih zvečer. Prijatelji društva dobro došli!

— **Slovensko akademično društvo „Ilirija“ v Pragi** ima svoj zaključni občni zbor letnega tedaja dne 31. oktobr ob 8. uri zvečer v dvorani „Hôtel Gräf“ v Pragi, Komenského trg. Slovenski gostje dobro došli!

— **V mednarodni panorami** je ta teden razstavljenoto vanje po eksotični Boliviji. O tej veleznimivli seriji se spregovorimo.

— **S trga.** Mestna občina je včeraj prodala 700, danes dopoldne pa 850 litrov mleka. Tržni orga so danes konfiskovali 15 litrov mleka, ki je imelo komaj 1 odstotek maščobe. Konfiskovali so tudi za 50 K jeje, ki so smrdele, kakor duhur. Mleko se sedaj prodaja v magistratnem poslopiu, česar dosejaj nekatere stranke ne vedo in je iščejo po trgu.

— **Slaboumen človek v snegu.** V nedeljo zjutraj so našli v snegu pod neko smreko na Golovu nekak mladega človeka, ki je bil na eni nogi bos in se je siromak tresel, kakor šiba na vodi. Ko so ga pripeljali na magistrat, da se je ogrel, se je dognalo, da je nekoliko slaboumen, da je bil pobežnil iz hiralnice, kamor se je sopot oddal.

— **Prečnico zlomil.** Saeči je peljal prevoznik Anton Grašič proti prelazu na Dunajski cesti, kjer se mu je konj splašil. Konja so sicer prišli štirje možje, a se je vseeno zaletel v prečnico s tako silo, da jo je zlomil, potem padel sam in podrl

tudi vse štiri moške na tla, ki so se pa k sreči le neznatno poškodovali. Prečnica je vredna 16 K.

— **Zasačil je snoči jetniški paznik Jožef Marinko** v Sarabonovi dvorani na Sv. Martina cesti dva postopača, ko sta kradla premog. Oba sta sicer odnesla srečno pete, a sta anana.

— **Ukradla je neka brezposelna služkinja kuharici Mariji Skončnikovi**, med tem ko se je prišla informovat za službo, 10 K denarja.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 20 Hrvatov, 30 Dalmatincev in 25 Črnogorcev. V Bohinj je šlo 30, iz Gorenje Avstrije je prišlo 62 iz Bohinja pa 34 Hrvatov.

— **Izgubljene in najdene reči.** Vdova ga. Karolina Martinčičeva je izgubila rmeno torbico s dvema denarnicama, v katerih je bil bankovec za 100 K, dva zlata po 20 mark in za 10 K drobiža. — Sobarica Stefanija Škofova je izgubila denarico, v kateri je imela 7 kron denarja. — Neki trgovec je izgubil denarnico z 9 K. — Neka gospa je izgubila zlato žensko uro, vredno 60 kron. — Služkinja Terezija Sajevčeva je izgubila denarnico, v kateri je bilo 17 K 40 vin. denarja. — Posestnik Fran Gruden je izgubil moško uro z verižico.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi danes zvečer koncert v »Narodni kavarni« (Gospoke ulice). Začetek ob 9 uri. Vstopnina prost.

— **Jugoslovanske vesti.**

— Hrvatski sabor je sklican na dan 10. novembra t. l. na svoje redno zasedanje. To zasedanje je zadnje v tej legislativni dobi, ker se nato, kakor se poroča, takoj razpusti. Bodoče volitve bodo brez dvoma spremenile konstelacijo v saboru, ker se je nadejati, da si bodo koalirane hrvatske in srbske opozicijske stranke priborile marsikateri mandat, ki je sedaj v rokah madžarske stranke.

— „Društvo hrv. književnika“ je priredilo v umetniškem paviljonu v Zagrebu krasno uspelo slavnost v spomin velikima pokojnikoma Fra Grgi Martiću in Venceslavu Novaku. Slavnosti so se udeležili razni odlični književniki ter prijatelji lepih umetnosti. Svečanost je s primernim govorom otvoril društveni podpredsednik Šandor Gjalski, na kar sta govorila o Fra Grgi Martiću dr. Šurmin, o Novaku pa dr. Br. Livadič.

— Jubilej učenjaka. V soboto je slavil v Zagrebu svojo sedemdesetletnico profesor Pero Budmani, eden izmed največjih učenjakov, kar jih imamo Jugoslavlani. Budmani se smatra za avtoriteto na polju slovenske filologije in za najboljšega poznavalca hrvatskega in srbskega jezika. Ko je Gjuro Daničič umrl, je „Jugoslovanska akademija“ poverila Budmaniju nalogo, do nadaljnjega od Daničiča započeto monumentalno delo „Riečnik hrvatskoga ili srbskoga jezika.“ Pero Budmani je rojen v Dubrovniku in se čuti, dasi je katolik, kot Srba. S politiko se ni nikdar bavil, bil pa je ves čas svojega življenja goreč zagovornik hrvatsko-srbske sloge. Med drugimi čestitkami je poslal učenjaku svoja voščila k jubileju tudi črnogorski knez Nikola, ki ga je obenem tudi odlikoval z Danilovim redom II. vrste. — Tudi mi kličemo vrlému učenjaku: na mnogaja ljeta!

— **Bolgarska** — neodvisna kraljevina. „Slovo“ poroča, da je bolgarska vlada poslala vsem velešlim poseben memorandum, v katerem zahteva revizijo berlinskega dogovora in onih točk, ki govorijo o suverenosti pravice Turčije nad Bolgarsko. „Slovo“ zatrjuje, da se nekatere velesile naklonjene proglasenju Bolgarske za neodvisno kraljevino in podpirajo pri drugih državah prošnjo Bolgarske, da se popolnoma osvobodijo turškega gospodstva. — V Sofiji se z vso gotovostjo zatrjuje, da bo spomladai bečnik velika vstaja v Makedoniji.

— **Slovenci v Ameriki.** V rudniki je zmečkalo v Mekeopu Antona Hribarja, doma iz Medvedovega sela. V Ameriki je bil val šele tri tedne. — V Iselinu pa je v rudniku povozil voz Slovenca Ignacija Okorna in Petra Boleta. Prvi je obležal mrtev, drugega so prenesli v bolnišnico.

— **Najnovejša novice.** — Pred dunajskim porotnim sodiščem se je začela včeraj obravnava proti vsenemškemu poslancu Haucku, ki je priobčil v „Alldeutsches Tagblatt“ članek o Rešnjem telesu. Hauck je bil oproščen.

— Anarhistične in antimilitaristične lepake so nabili čez noč po Parizu neki mladi ljudje.

— V pokoj je šel poveljnik budapeštanskega 4. voja princ Lobkowitz. Njegov namestnik bo baje neki nadvojvoda.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 31. oktobra. Ministrski svet je imel daljšo sejo, v kateri se je posvetoval o situaciji v deželih zborih in sklenil sklicati državni zbor na dan 24. novembra.

Dunaj 31. oktobra. Pred porotnim sodiščem se vrši danes obravnava o tožbi grofa Sternberga proti „Arbeiter Zeitung“, ki je dolžila Sternberga, da je bil radi dolgov, narejenih pri igri, izbacjen iz oficirskega zbora. Obravnava je silno burna.

Budimpešta 31. oktobra. Kolicija je danes sklenila, da proti vladnemu programu izda poseben oklic na narod.

Petrograd 31. oktobra. Car je podelil ruskemu narodu ustavo in je naročil, da se takoj uveljavijo načela osebnosti, nedotakljivosti, svobode vere, svobode zborovanja in združevanja; dalje je odločil, da se podeli volilno pravico v državno dumo vsem tistim, ki so bili doslej od te pravice izključeni. Nova duma naj sama določi volilni red na podlagi splošne volilne pravice. Naposled je priznal car drž. dumi kontrolo nad vsemi oblastmi in izključno pravico sklepati zakone.

Pariz 31. oktobra. „Petit Parisien“ se poroča iz Petrograda: General Trepov je bil umorjen. — Ta vest pa še ni potrjena. — General Trepov je bil zapovednik petrogradskega armadnega kora in pomočnik ministra za notranje stvari.

V Petrograd je bil poklican na nasvet pokojnega velikega kneza Sergeja lansko leto meseca januarja in je kot generalni guverner z železno pestjo vdušil prvo vstajo v Petrogradu.

Petrograd 31. oktobra. Car je odobril listo novih ministrov, ki mu jo je predložil Witte. Izmed starih ministrov vstopi v novo vlado samo železniški minister knez Hilkov.

Petrograd 31. oktobra. V Helsingforsu je nastala splošna stavka.

Petrograd 31. oktobra. Pozno zvečer je izšel carski manifest, ki naznanja narodu podelitev ustave. Manifest je naredil velik vtisk.

Petrograd 31. oktobra. Mestna duma je carju brzojavno sporočila zahvalo za podelitev ustave. Brzojavka se konča: Urá carju svobodnega naroda!

Petrograd 31. oktobra. Na železničnih progah Petrograd—Moskva, Petrograd—Kazan in Petrograd—Arhangelsk je stavka končana in se je že začel redni obrat.

Varšava 31. oktobra. Vtisk carskega manifesta je jako velik. Vse patrolje so se koj umaknile v vojašnice in nastal je mir in red.

Berolin 31. oktobra. Witte je še ponoči konferiral z voditelji vseh političnih strank in jim pojasnil svoj program. Izrekli so, da se z obljubami ne morejo zadovoljiti, nego zahtevajo, da se takoj dejanski uveljavi vse, kar se tiče osebnosti, ter prekličajo veljavne nekonstitucionalne naredbe. Skrajna opozicija po najbrž nadaljevala začetni boj.

Berolin 31. oktobra. Ruski železničarji zahtevajo, da se jim izroči v upravo penzijski fond v znesku 170 milijonov rubljev.

London 31. oktobra. „Times“ proslavlja carja kot moža, na katerega vest bolj vpliva, kot vladarski ponos in ki ljubi bolj svoj narod, kakor carsko oblast in sijaj.

London 31. oktobra. Rusko ustavo je pridobil Witte. Moral je premagati velikanske težave.

Gospodarstvo.

Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice, reg. za druga z neomejenim poročtvom v Ljubljani. Bilanca z dnem 31. oktobra 1905. Aktivna: Gotovina v blaginji 31.860 K 25 h, naložen denar 842.499 K 57 h, vrednostne listine 375.819 K 05 h, posojila 6.651.958 K 90 h, zadružni dom 209.454 K 30 h, nepremičnine 132.028 K 03 h, prehodni zneski 3975 K 14 h, inventar 4185 K 40 h, zaostale obresti od 31. decembra 1904 102.618 K 48 h. Pasiva: Deleži 25.522 K, rezervni zaklad 121.370 K 15 h, pokojninski zaklad 13.405 K 81 h, hranilne vloge 8.096.701 K 10 h, predplačane obresti od 31. decembra 1904 24.187 K 40 h. Upravno premoženje 8.853.894 K 12 h. Denarni promet 31.980.593 K 72 h.

Za prebivalce mest, uradnike i. t. d. Proti težkotam prebivanja in vsem naslednjim mnogim sedenja in napornega duševnega dela je upravnemu potrebnost domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“, ker vpliva na prebavljenost in topilnost. Skatljica velja 2 K. Po poštne povzetki razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom.

Ognja in vloga varne blaginje Hesky (Litvin) Dunaj XVII.3. 9 30.000 jih je v rabi od leta 1880. Izdelek prave vrste, ki se je izšel sijnaj. Če neje nego povsod drugod. 2851

„Le Griffon“ najboljši cigaretni papir. 16 Dobiva se povsod. 107g

Rogaški „Styria-vrelec“ zdravilna voda proti želodčnim oteklam in krču. Bright-ovim vnetjem obisti kataru v goltancu in jabolku kataru v želodcu in črevesu diatezi vodne kisline. Izvrstni sladkorni grizi. Zdravilni vspehi. zaprtju bolečin na jetrih.

Se dobi povsod! **Kalodoni** 371 neobhodno potrebna zobna Crème 355 vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave

Forman proti nahodu. Škatljica 40 vin. Po vseh lekarnah. Učinek presenetljiv. Ob pričetku nahoda skoro nezmotljiv uspeh. 3507-2

L. LUSER-jev obliž za turiste. Priznana najboljša sredstva proti kur-885 Jim očesom, žuljem itd. 86 Glavna zaloga: **L. SCHWENK-ova lekarna Dunaj-Meidling.** Za blagovale **Luser-jev** obliž za turiste po K1-20. Dobiva se v vseh lekarnah.

Po vseh kulturnih državah registrirana za srajce ovrtnike in manšete. **LEVOVA ZNAMKA** 144-7 **M. Joss & Löwenstein** c. in kr. dvorna dobavitelja PRAGA

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali: Družbi sv. Cirila in Metoda: Gospodje uradniki ljubljanskih denarnih zavodov darovali K 37.— namesto venca rajnemu g. Feri Sajovici, in sicer: Po 2 K so darovali gospodje: Bayer, Bradaška, Jenko, Kastelic, Knific, Malenšek, Martinc, Peruzzi, Pretnar, Ravnihar, Rogl, Skušek, Trstenjak, Trtnik, Štrubelj. Po 1 K pa gospodje: Hrast, Kovacit, Kuralt, Mešek, Orehek, Vabuta, Šusteršič. Skupaj K 37.—. Srčna hvala.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani. Uradni kurzi dne 31. oktobra 1905.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
50% majeva renta	100-05	100-25
40% srebrna renta	100-65	100-85
40% avstr. krona renta	100-—	100-20
40% zlata	118-35	118-55
40% ogrska krona	95-45	95-65
40% zlata	118-95	114-15
40% posojilo dežele Kranjske	50-99	101-—
40% posojilo mesta Spiljet	100-60	101-60
40% Zadar	100-—	100-—
40% bos.-herc. žel. pos. 1902	100-10	101-10
40% češka, dež. banka k. o.	99-75	100-05
40%	99-75	100-05
40% kat. pisma gal. d. hip. d.	100-40	101-40
40% pešt. kom. k. o.	100-10	101-10
40% 10% pr.	106-10	106-55
40% zaat. pisma innerst. hr.	100-50	101-50
40%	100-—	100-15
40% dež. hr.	100-—	100-30
40% w. pis. ogr. hip. ban.	100-—	101-—
40% obl. ogr. lokalnih žel.	100-—	101-—
40% obl. češke ind. banke	100-75	101-75
40% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99-90	—
40% prior. dol. žel.	99-50	100-—
40% juž. žel. kup. 1/4 1/2	318-15	318-15
40% avst. pos. za žel. p. o.	110-70	101-70

Srednje.	1905	1906
raške od 1. 1860	190-85	192-85
1864	294-—	296-—
tuške	161-25	163-25
zem. kred. i. ovisajo	300-—	308-—
II.	300-—	309-—
ogr. hip. banke	265-—	270-—
arhabe a frs. 100-	103-—	111-—
turške	145-25	146-25
Basilika srednje	84-70	86-70
Kreditne	471-—	481-—
inemoške	74-—	84-—
Krakovske	90-—	96-—
Ljubljanske	65-—	70-50
Avst. rud. križi	62-50	64-50
Ogr.	84-—	89-—
Rudolfske	60-—	64-—
Salburške	72-—	78-—
Dunajske kom.	534-—	545-—

Deležice.	1905	1906
Južne železnice	125-25	126-25
Državne železnice	673-—	674-—
Avstr.-ogr. banke delnice	1639-—	1649-—
Avstr. kreditne banke	612-50	613-50
Ogrske	783-50	784-50
Živnostne	247-—	247-50
Premogovkop v Mostu (Brta)	545-25	546-25
Alpske montaz	838-—	850-—
Prške žel. ind. dr.	551-—	551-90
Prska-Muranyi	240-—	242-—
Trbovske prem. družbe	573-—	582-—
Avstr. orožne tovr. družbe	150-50	152-—
Češke sladkorne družbe	—	—

Valute.	1905	1906
0. kr. seklin	1-49	11-57
80 franki	19-5	19-7
80 marke	23-49	23-56
Svereigns	24-—	24-08
Marke	117-42	117-62
Češki bankoveci	95-70	95-90
Rubli	255-—	254-—
Dolarji	4-86	5-—

Žitno cene v Budimpešti.

Dne 28. oktobra 1905.	Termin.	1905	1906
Pšenica za april 1906	100	17-12	—
Rž	100	14-30	—
Koross	100	13-88	—
Oves	100	13-56	—

Efektiv. 20 vin. ceneje.

Meteorološko poročilo.

Oktober	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C.	Vetrovi	Mebe
30. B. zv.	734-1	3-1	sl. jug	oblačno	—
31. 7. zj.	731-9	0-0	sl. svzhod	pol. oblak.	—
3. pop.	730-2	6-1	brezveer.	pol. oblak.	—

Srednja večerajšnja temperatura: -45°, normale: 76°. Padavina v mm 00.

Ivana Zajc gostilničarka v Soteski danes ob 2 uri zjutraj po daljši bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 28 letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage rajnice bude v četrtek, 2. novembra 1905 ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče pri Sv. Jakobu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v župnijski cerkvi. Ljubljeno pokojno priporočamo v blag spomin in molitev. V Soteski 31. oktobra 1905. 3532 **Žalujoči ostali.**

Božidarja danes po kratki in mučni bolezni v starosti 4. let poklical med izvoljene. Pogreb predragega bo v sredo ob 2. popoldne. Bela cerkev, 30. oktobra 1905. **Žalujoča rodbina Šribar.** 3528

Zahvala. Podpisana se tem potom iskreno zahvaljuje za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob bridki izgubi dragega očeta, gospoda **Andreja Fesslerja** kavarnarja v Krškem. Osobito se zahvaljujem za krasne podarjene vence in za mnogobrojno sprmetvo h grobu ter priporočam pokojnika v prijaznem spominu. V Krškem, 29. oktobra 1905. 3526 **Karolina Fessler.**

Zahvala. Za vse izkazano sočutje in sožalje povodom bolezni in smrti našega ljubljene sira, brata, svaka in strica, gospoda **Feri Sajovica** kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem; posebej pa se zahvaljujemo slav. trgovskemu društvu „Mečur“ in čitalniškim pevcom za krasni žalostinski, bratom ljubljanskega in gorenskega Sokola, ljubljanske in kranjske čitalnice ter kreditni banki za častno spremstvo. Bodi tudi vsem iskrena zahvala za krasne darovane vence. 3533 **Rodbina Ferd. Sajoviceva in C. Pirčeva.**

Dobro ohranjen klavir z zabojem vred se radi preselitve takoj ceno proda. 3509-1 **Kolodvor Rakek.**

Poizkusimo 3517-1 kranjske klobase iz samega prešičevega mesa, fine in okusne in sicer male po 17 vinarjev, velike po 34 vinarjev, franko postaja Kranj. Razpošilja se po povzetju. **Andrej Zorman, mesar v Cerkljah pri Kranju.**

Izprašan spreten strojnik in kurjač z dobrimi izpričevali, več slovenskega in nemškega jezika, izučen ključavni čarskih in kovaških del ter popravil pri strojih, želi primerne službe v mestu ali zunaj mesta. Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3515-1

2 vajenca za trgovino z mešanim blagom na deželi se sprejmeta takoj pod ugodnimi pogoji. Stroga, poštna vzgoja pri lepem ravnanju. Ravnotam se sprejmeta tudi **1 ali 2 deklici** ki imate veselje do trgovine. Ponudbe sprejema nprav. „Slov. Naroda“. 3522-1

Penzionist z manjšo pokojnino ali kdo drugi z majhnimi dohodki, samski in popolnoma zanesljiv, dobro znan v mestu, se sprejme pri nekem industrijalnem podjetju za manjša pisarniška dela in obiskovanje odjemalcev. Samo pismene ponudbe pod „Zanesljiv“, poste restante, Spod. Šiška. Ravnotam se kupi 3524-1 **pes-ptičar.**

Dobra gostilna (baraka) v kateri se veliko stoji, in ki traja še eno leto, se da v najem. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 3498-2

Prostorna pisarna za notarje, odvetnike, trgovce ali banke se odda v savi **DEGENGHI, Dalmatinove ulice** v prtiličju. 3226-8

Sode vinske od 620 do 650 litrov vsebine proda po nizki ceni 2581 21 **Fran Cascio** Vegove ulice šte. 10.

Orehe, fižol, želod, žir in sploh vse deželne pridelke kupuje 3444-4 **Ant. Kolenc v Celju.**

Lepo stanovanje s štirimi sobami in pritliklinami se odda s 1. novembrom 3253-14 **v Wolfvih ulicah št. 12.** Poizve se ravnotam.

Gospodična šivilja, katera je popolnoma izurjena v šivanju perila, ter bi imela veselje do samostojnosti, naj se oglasi: na Glavnem trgu št. 3, III. nadstropje, desno. 3495-3

Kot učenka vstopila bi rada v trgovino z manufakturnim, specijalnim ali mešanim blagom v mestu ali na deželi 16letna deklica s primerno šolsko izobrazbo. 3486-3 Poizve se pri g. Ivanu Oswaldu, Križevniške ulice 5 v Ljubljani.

Manufakturna trgovina se zaradi drugega podjetja pod ugodnimi pogoji takoj proda. 3498-4 **Natančnejše pove Franc Dolenc v Ljubljani, Stari trg št. 1.**

Stanovanje na Kongresnem trgu št. 13, v I. nadstropju, obstoječe iz 4 sob s pritliklinami, se odda za novembarski ali februarjski termin. 1442 80 Več se izve pri hišniku istotam ali v pisarni ravnateljstva užitninskega zakupa, Dunajska cesta št. 31.

Iščemo v vsakem mestu, trgu in večji vasi na Kranjskem in Primorskem po enega stalnega zastopnika za prodajo naših zelo praktičnih in cenih **strojev za pranje** ki jih kupi vsaka razumna gospodinja. Reflektira se le na resne in marljive osebe, ki morejo tudi jamčiti za svoje odjemalce. 3508-2 **ZEMBRZUSKI & Comp. v Trstu** Via Lodovico A isto št. 2.

Zahvala. Povodom obhajanja moje petindvajsetletnice, dne 28. oktobra t. l., privedili so mi nekateri gospodje in gospe slavnosten večer, pri katerem so mi izražali svoje čestitke ter podarili krasne šopke. Usem tem p. n. gospodom in gospe kakor tudi drugim prijateljem izrekam tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo, prošeč jih, da me ohranijo še nadalje v prijaznem spominu. U Ljubljani, 30. oktob. t. l. 3521 **Franc Jenko** upravitelj Holizeja in meščan ljubljanski.

Lepo stanovanje s tremi sobami, pritliklinami in z uporabo vrta se odda z novembrom ali pa pozneje. Kuhinova cesta št. 23. 3529-1

Manjša gostilna se odda s 1. novembrom v najem. Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3523-1

Konservatorist (Čeh) prevzame poučevanje na klavir in vijolino pod jako ugodnimi pogoji. Prevzame tudi igranje pri koncertih, plesnih veselicah itd. 3531 Ponudbe pod: Jos. Jungmann, poste restante, glavna pošta v Ljubljani.

Lepo stanovanje s tremi sobami, kabinetom, služabniško sobo, predsobo in pripadki se odda s 1. novembrom t. l. v Prečnih ulicah št. 2. 3519-1

Učenec s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme pri trdku 3516-1 **Ludovik Smole v Sevnici.**

Dobro ohranjen klavir (iz tovarne Heltzmann na Dunaju) se ceno proda. Več se izve v Predlinih ulicah št. 10 v vinski kleti. 3530-1

Hiša na prodaj. Hiša št. 18 v Hradeckega vasi z vsemi tja spadajočimi zemljišči se pod posebno ugodnimi pogoji proda. Več se poizve pri gospodu J. Slobodniku na Bregu št. 8 pri „Metliškem vinnu“. 3518-1

Naznanja se slav. občinstvu, da se pisarna podružnice avstrijsko-ogrškega naznanilca služb nahaja od 1. novembra naprej v Križevniških ulicah 3 v prtiličju. Priporoča se delodajalcem in službe iščočim osebam. 3520

Sprejme se takoj izvežban in vesten stavec več slovenskega jezika v govoru in pisavi. Plača po dogovoru. 3527-1 **Tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju.**

Naznanilo! Podpisani naznanjam, da sem pričel izvrševati **krojaško obrt.** Skrbel bodem za solidno delo ter se vsestransko priporočam **L. Zadnik.** 3525 **Židovska steza 4.**

Pravým pokladem
pro všechny, kdo pohlížejí na mladé enomoc-
ně, jest výtečné dílo:
Dra Retau-Sebeochrana.
České vydání po 80m vydání německém. S 27
vyobrazeními. Cena 4 Kor. Čti je každý, kdo
všude dluží tomu své upravenosti. Lze je dostati u
F. Bierer, Leipzig, Neumarkt No. 21, jakož
i v každém knihkupectví.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, nastavnih pisem, prioritete, ko-
munalnih obligacij, oroč, delnic, valut, novcev
in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zajem in diskontuje

izrečane vrednostne papirje in
vnovčuje zapale kupone.
Vinkuluje in devinkuluje
Eskompit in inkasno menie.

Rezervni sklad K 200.000.—.

Daje prodajne in vrednostne papirje

Zavaruje srečke proti
kurzni izgubi.
vojaške ženitinske kaveje.
Borznar naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti
ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od
dne vloge do dne vzlaga. 8-128
Promet s čeki in nakaznicami.

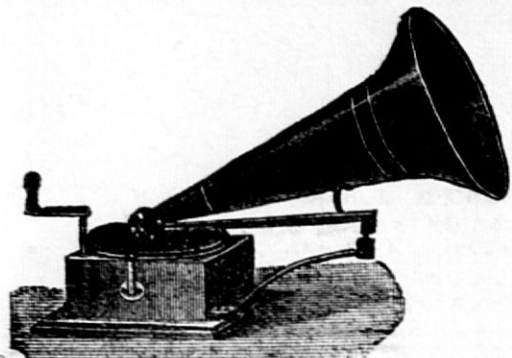
Novo! Od danes naprej ima Novo! slovenske plošče za gramofon

izvrstni pevski, posnetki napredaj 3459-3

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 20
nasproti kavarni „Evropa“.

Aparate prodajam na obroke.

Lišajasti ljudje

tudi taki, ki niso nikjer našli zdravja,
naj zahtevajo zastojni prospekt in po-
verjena izpričevala iz Avstrije. 12

Lekarar **G. W. Rolle**
Altona — Bahrenfeld (Elbe).

Slovenske muzikalije

ravnokar izšlo!

Govekar Fr.: **Rokovnjači**,
uglasbil **Viktor Parma**, kom-
pletno K 10-70.

Posamezno:

1. Ouvertura za klavir . . . K 2-50
2. Kuplet za moški glas s
klavirjem . . . 1-
3. Zora vstaja, za sopran s
klavirjem . . . 1-
4. Cvetičih dekle prsa bela,
samospjev (sopran), z me-
šanin zborom ob sprem-
ljevanju klavirja . . . 2-
5. Mladi vojaki, koračnica za
klavir in petje . . . 1-20
6. a) Oj zlata vinska kaplja
ti, samospjev z moškim
zborom. . . 3-
- b) Povsod me poznajo, sa-
mospjev iz „Zdravice“ . . . 3-

Govekar Fr.: **Legionarji**,
uglasbil **Viktor Parma**, kom-
pletno K 11-20.

Posamezno:

1. Zapoji mi, ptičica, glasno, pesem
za sopran s klavirjem . . . K 1-20
2. V petju oglasimo, moški
zbor s klavirjem . . . 1-80
3. Kuplet za moški glas s
klavirjem . . . 1-
4. Romanca, samospjev (tenor)
z moškim zborom ob
spremljevanju klavirja . . . 1-80
5. Prička, pesem za sopran
s klavirjem . . . 1-20
6. Skoz vas, koračnica. Po
besedah J. Stritarja. Za
klavir (s petjem ad libitum) . . . 1-20
7. Sezidal sem si vinski hram,
samospjev z moškim zbo-
rom. Za petje in klavir
iz „Zdravice“ . . . 3-

Dalje: 3288-52

Viktor Parma: Mladi vojaki, korač-
nica s petjem ad libitum. Že 3. iz-
daja . . . K 1-20

Viktor Parma: Mladi vojaki,
za citre . . . 1-

Viktor Parma: Slovenske
cvetke, potpourri po slo-
vanskih napevih . . . 2-50

Viktor Parma: Triglavske
rože, valček po slovanskih
napevih . . . 2-50

Viktor Parma: Zdravice, za
petje in klavir . . . 3-

Žirovnik Janko: Narodne pesmi
z napevi. I. zvezek K 1-20 po
pošti K 1-30.
Žirovnik Janko: Narodne pesmi
z napevi. II. zvezek K 1-10, po
pošti K 1-10.

Največja zaloga muzikalij v Ljubljani
Katalogi gratis in franko.
Izposojevalnica muzikalij obsega
10.000 števil.

Mesečni abonement s premijami.
Razpošilja tudi na zunanaj

Oton Fischer

trgovina z muzikalijami v Ljubljani,

Nagrobne vence trakove z napisi

priporoča v največji izbiri

FR. IGLIČ, Ljubljana

Mestni trg šte. 11.

Zunanja naročila se takoj izvrše.

Vinska trgovina

na debelo in drobno

JOSIP LENČE

Wolfove ulice šte. 4 „Pri belem volku“ v Ljubljani.

Zaloga različnih štajerskih, hrvaških, istrskih, pri-
morskih, dolenskih in goriških vin.

Pristna izborna roba po nizki ceni.

Vino se v Ljubljani postavi v hišo, na deželi pa
na dotično železniško postajo. 3281-4

Za pristnost se jamči.

Tudi potrebna posoda se dobi na razpolago.

Ustanovljeno 1862 Telefon 584. Najstarejša tvornica peč in ognjišč c. kr. dvorni mašinst **RUDOLF GEBURTH, Dunaj**

VII. Kaiserstrasse 71, na voglu Burggasse. 2773-18

Specialni ka-
talogi gratis
in franko.

Zaloga ognjišč, štedil-
nikov in strojnih ognjišč
za vsako porabo.

Vse vrste peč in tudi s
trajnim gorenjem.

„Goriško vinarsko društvo“

(registrovana zadruga z omejeno zavezo)

— v Gorici —

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

iz Brd, z Vipavskega in s Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. — Vzorce
vin pošilja na zahtevo. 3157-8

Cene zmerne, postrežba točna in reelna.

Sedež društva: Gorica, ulica Barzelini šte. 22.

Najcenejša in največja
domača
ekspozitna tvrdka.

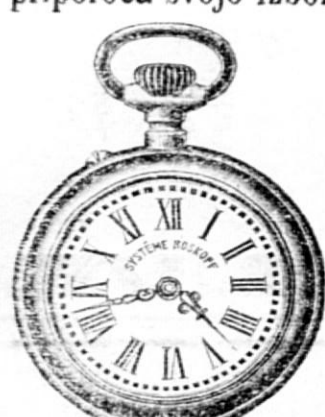
Razpošiljanje
švicarskih ur na vse
kraje sveta.

Urar in trgovec

3493-2

H. SUTTNER v Kranju

priporoča svojo izbornoz alogo najfinjših, natančnih švicarskih ur, kakor

najbolj slovečih znamk: Saffhausen,
Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor
nakraski, verižice, uhani,
prstani, obeski itd. najfinjšega
izdelka po najnižjih cenah.

Dokaz, da je moje blago zares
fino in ceno je to, da ga razpo-
šiljam po vsem svetu in imam
tudi odjemalce urarje in zlatarje
glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši
veliki cenik, kateri se pošlje
zastoj in poštne prosto.

Moške ure 2/3 naravne velikosti!

Št. 505. Prava srebrna
cilinder remont, trpežno
kolesje in z močnimi po-
krovi gl. 4-85, ista z
dobrim anker-kolesjem
gl. 5-95.

Št. 502. Nikelnasta an-
ker remont „Roskopf“,
trpežno kolesje gl. 2-45
enaka iz pravega srebra
gl. 3-95, ista s 3 moč.
srebr. pokrovi gl. 5-50.

Dobro blago in nizke cene! Anton Schuster

Ljubljana x Špitalske ulice 7 x Ljubljana

priporoča

3155-5

novosti

v konfekciji za dame in deklice

bluze, deške obleke, modno blago za
dame in gospode, tirolski loden, barhent,
šerpe, žepne robce, garniture, flanelaste
odeje, najboljše belo blago in vsakovrstne
preproge. Uzorci na zahtevanje poštne prosto.

Izvoz v vse avstrijske dežele kakor tudi na slovanski Balkan. Krasno zimsko toaleta Veliko zbirko vzorcev franko

si oskrbite pri prvem češkem razpošiljalnem zavodu firme

VACLAV MOORA v Pragi—Vinohrady

v kraljevstvu Češkem.

Novosti angleškega blaga za damske obleke in kostume
od K 1-80 do K 8-50. * Damska sukna vseh možnih
barv v krasnih nijansah od K 3- do K 8- . * Gladko
blago kakor lastingi, ševljoti, covre cords v vseh mod-
nih barvah, čisto volneni žinylkovi šali in svilnato
blago. Fini barhenti. Flanelo za bluze. Pliši in žameti
za bluze. * Pošilja se franko. 3469-2

Svetel plamen!

Dolgo gorenje!

Najboljše blago!

Premnoge ponaredbe etiketiranja naših že 70 let predobro uvedenih Milly-sveč so nas navedle, da smo izpremenili obliko etiket, kakor zdolaj razvidno.

The advertisement features a central illustration of a Milly candle box. The box is rectangular with a decorative border. At the top, it reads "Ges. kralj. namal." and "Svetačena tvorica Milly-svijeca-sapuna i glicerina." Below this, the brand name "Milly svijeca" is written in a large, elegant script. To the right of the brand name, it says "F. A. Sarga sin i drug, Boč. Ges. kralj. Osvetli. inženjer. IV., Allegasse 24." Below the brand name, it says "Etiketa i riječ „MILLY“ zakonom zaštićena. Pred oponašanjem so opominje. Zaštitni zig." To the right of the brand name, it says "560 Gramma. I. Vrst Svaka svijeća provljena iz sjajne „MILLY“ i zaštitnim ziqom „SUNCE“." The box is surrounded by several circular medals, some showing profiles of figures and others showing symbols like a sun or a crown. The overall design is classic and elegant, typical of early 20th-century advertising.

Varujte se ponaredb!

Naše **etikete**, beseda **Milly**, kakor tudi znamka **solnce** so zakonito varovane.

3480-1

Jesenske in zimске novosti

za gospe in gospode
priporoča
manufakturna trgovina

Češnik & Milavec
Ljubljana, Lingarjeve ulice.
Cene strogo solidne.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 110, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 45 kr.
Salame dunajske po 80 kr., ala kra-kovske, fine po 1 gld., iz šunke malo priljubljene po gld. 120. — **Velike** klobase ena 20 kr. — 386 20
Kislo zelje po 7 gld. za 100 kilo brez sodečkov.
Slivovka, brinovec, pristen, liter po gld. 120. — To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalc in razpošiljalec živil
Janko Ev. Sirc v Kranju.

INDRA TEA

najboljši čaj na svetu.

Dobi se povsod.

3033-11

Indra Tea Import Company, Trieste.

Važno za vsako gospodinjstvo!

Če hočete žgano kavo z velearomatiškim okusom, močjo in izdatnostjo, kupujte samo žgane kave, ki spajajo vse te vrline, namreč kave

1583-49

Prve ljubljanske velike pražarne za kavo

KARLA PLANINŠKA na Dunajski cesti, nasproti kavarne „Evropa“.

Vinska klet

in 2 shrambi (magacina), se takoj oddajo pri M. Povsetu v Spodnji Šiški štev. 9. 3481-2

Sprejme se takoj

spreten sedlar

pri Tereziji Flander, Železniki, Gorenjsko. 3374-6

Najlepši

ALBUM CITRE.

za

Najcenejše muzikalije za citre.

30 različnih zvezkov (po 18 do 19 strani) po 120 K netto. Zbiranje cenovnike zastojni tudi o citrah in strunah! 3497-2

ANTON KIENDL

Dunaj, 8/I. Neudeggergasse 6.

Pravkar izšlo:

Janez Trdina.

Verske bajke, stare in nove. Bajke in povesti o Gorjancih.

Zbranih spisov knjiga 2. 23-124

Ko je bil začel Trdina v 1. letniku „Ljubljanskega Zvona“ 1. 1931. pričevati svoje bajke in povesti je ostrmel slovenski svet nad bogato zakladnico domišljije naroda, bivajočega ob doljenjskih Gorjancih, začudil pa se je tudi nad obliko, v kakršni jih je pisatelj podajal. Snov, slog, jezik, vse je bilo pristno narodno. Nabirajoč narodno blago in priobčujoč ga širsemu svetu, ponarodnel je pisatelj sam Trdinove spise priporočamo z mirno vestjo kot najlepši književni dar, in sicer:

„Bahovi huzarji in Iliri“

broš. 3 K, s poštnino 3 K 20 v.

eleg. vez. 4 K 50 h. s poštnino 4 K 70 h.

Verske bajke in Bajke in povesti o Gorjancih. I.

broš. 2 K, s poštnino 2 K 10 h.

eleg. vez. 3 K 20 h. s poštnino 3 K 40 h.

Dobiva se v založništvu

Lav. Schwentnerja

v Ljubljani

Prešernove ulice 3.

FIRNEŽ LE IZ KRANJSKEGA LANENEGA OLJA.

PRIZNANO NAJBOLJŠE OLJNATE BARVE.

NAJFINEJŠE
BARVE ZA UMETNIKE
DR. SCHOENFELDER & KO. V DÜSSELDORFU

FINE OLJNATE BARVE ZA
ŠTUDIJE DR. SCHOENFELDER & KO. V DÜSSELDORFU

(PUŠKA 20 VM.) MEČLA,

APARATE, BARVE IN PREDLOGE ZA

ŽGALNO SLIKANJE

VELIKO IZBIRO

LESENIH IZDELKOV

ZA VŽIGANJE IN POSLIKANJE IMATA

BRATA EBERL

TOVARNA OLJNATIH BARV, LAKOV IN FIRNEŽEV

MIKLOŠIČEVA CESTA 6

LJUBLJANA.

ČOPIČI. — BRONCE. — KARBOLINEJ. — LIM.

TUZEMSKI IN INOZEMSKI LAKI.

SLIKARSKI PAPIR
PLATNO, ČOPIČE
IN VSE DRUGE
POTREBŠČINE

Išče se mladenič

kot vajenec se išče inteligenten in zdrav, okoli 15 let star mladenič, ki bo dobival skozi 4letno učno dobo potrebno stanovanje, hrano in obleko. Tovarisa se s pogodbo zaveže, da se učne v štirih letih v stavbi klavirjev popolnoma izobrazi. 3412-4
Poučba: **Henrik Bremitz**, kr. idvor. zagovatelj klavirjev v Trstu, Boccaccio trg štev. 5.

Odlikovan s kolajno najprijazni razstavi leta 1900.

Prva siseška tvornica tamburic.

Vse vrste najizvrstnejših in najboljših

tamburic

izdeluje in razpošilja trdka

J. Stjepušin

v Sisku

na Ilirskem.

Ilustr. cenik

se po-
šilja
zahte-
vanje

ranko

Poleg tambur in skladb za tambure ima tudi razna glasbila, kakor: gosle, citre, kitare, mandoline, okarine itl., za katere se pošlje poseben cenik s slikami. — V isti tvornici izhaja strokovni list „Tambura“ enkrat na mesec in stane 8 kron na leto. 3831-4

Odlikovan s kolajno na milanski razstavi l. 1896.

Hotel „Union“.

Naznanilo.

Delniška stavb. družba „Union“ vljudno naznanja, da otvori novozgrajeni hotel „Union“ dne 29. oktobra t. l.

Vodstvo hotela je prevzel gospod

A. Kamposch.

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanja, da otvori restavracijo in kavarno v novozgrajenem hotelu „Union“ v Ljubljani dne 29. oktobra t. l.

A. Kamposch.

Narodno srečkalno društvo

== „NADA“ . ==

Pod tem naslovom osnovano društvo je namenjeno kupovati za malenkostne doneske članov raznovrstne srečke in premijske obligacije, iste upravljati, ter od morebitnih večjih dobitkov porabiti eno polovico k razdelitvi med svoje člane, drugo pa v korist bodočega slovenskega (hrvat.) vseučilišča v Ljubljani.

Iz društvenih pravil, odobrenih že tudi z razpisom c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 16. junija t. l. št. 7681, dovoljemo si navesti sledeče točke:

„NADA“, narodno srečkalno društvo, ima svoj sedež v Ljubljani.

Namen društva je kupovati za doneske članov take v Avstro-Ogrskeje dopuščene zadolžnice, ki se izžrebajo s premijami, ter razdeljevati morebitne dobitke po določbah teh pravil.

Društvo je osnovano, kadar se vpiše vsaj 1000 deležev po 1 krono na mesec in obstoji iz toliko odsekov, kolikokrat tisoč deležev je vpisanih. — Ti odseki zaznamujejo se kot prvi, drugi itd. odsek, ter se upravljajo vsak zase popolnoma ločeno, tako da udeležniki enega ne participujejo pri dobičku ali izgubi drugega odseka. — Zadnji sme šteti tudi manj kot tisoč, vendar ne izpod petsto deležev.

Društvo začne svoje poslovanje za vse odseke obenem in sicer onega dne, katerega razglasi odbor v ljubljanskem uradnem listu in v slovenskih dnevnikih. — Trajanje društva določeno je na dobo petih let od dneva, katerega je začelo poslovati.

Društvenik je vsakdo, kdor vpiše vsaj en delež po eno krono na mesec ter se zaveže plačevati ta znesek šestdeset zaporednih mesecev. Mesečni doneski se smejo plačevati tudi za več mesecev ali za vso dobo vkup.

Vsak društvenik je dolžan vpisani svoj delež plačevati brez opomina in na svoje stroške društvu blagajniku v pogojenih obrokih. Stroške, ki nastanejo v društvu z opomini ali izterjevanjem, je društvo opravičeno zahtevati, da se mu povrnejo ali pa jih odšteje od vplačanih deležev, ki se vsled tega skrečijo na dotični znesek.

Najmanjši izžrebani dobitki ostanejo lastnina društva, istotako vsi večji dobitki do še enkratnega zneska nakupnega kurza premijskih zadolžnic. Kar preostaja od dobitkov preko tega zneska, pripade v enakih delih društvu dotičnega odseka in zakladu za slovensko, odnosno hrvatsko vseučilišče v Ljubljani. Ta zaklad opravlja mestna občina ljubljanska, kateri tudi pristojna pravica določiti, koliko se sme iz njega dovoliti vladi kot enkratni prispevek za ustanovitev vseučilišča. Vsa ostala vsota porabi se naj za ustanovo dijakom slovenske in hrvatske narodnosti na vseučilišču v Ljubljani.

Do izteka petih let porabljajo se najmanjši dobitki in od večjih vsote do še enkratnega zneska nakupnega zneska premijskih zadolžnic v ta namen, da se nakupijo nove premijske zadolžnice. Kar preostane denarja iz večjih dobitkov, se razdeli med društvenike dotičnega odseka, ako znaša nanj pripadajoča vsota vsaj 12.000 K, v nasprotnem slučaju se pa plodonosno naloži ter razdeli šele takrat, kadar z obrestmi in novimi dobitki vred doseže gornji znesek.

Dokler ni društvo glasom § 3. društvenih pravil definitivno osnovano, zastopa društvo, ima odgovornost in preskrbuje vse k ustanovitvi spadajoče priprave g. Iv. Hribar, župan ljubljanski.

S svojim pristopom podvrže se društvenik določbam pravil in programu društva v celem obsegu.

Ponos novega društva bo, lahko rečemo za ves naš narod, brez ozira na stranke, brez ozira na meje, gotovo velik; in da se zares ves narod lahko udeleži, določili smo, da se delež z ozirom na svoto 60 K — itak že malenkost — lahko plačuje tudi mesečno po 1 K.

Mi ne zahtevamo nobenih žrtev; vsak mora takoj spoznati sam, da je pri tem ogromnem številu srečk za vsak odsek posamezno najceneje in strokovnjaško nakupljenih, ne le vsaka izguba izključena, ampak da ima vsak društvenik že v slučaju le enega večjega dobitka ne samo ves svoj delež povrnen, temveč že znaten dobiček, in da vrhutega sodeluje za podjetje, o katerega velevažnem pomenu je gotovo vsak zavedni Slovenec prepričan.

Priglasje sprejema že od danes naprej Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Zaradi enostavnosti, prihranitve poštne itd., dovoljemo si priporočati slavnim uradom, društvom in drugim korporacijam, da nam naznanjajo svoje pristopajoče člane v enem skupnem seznamu, obsegajočem število deležev in imena udeležnikov.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1905.

Pripravljalni odbor:

Ivan Hribar, župan ljubljanski, predsednik.

Aleksander Hudovernik, c. kr. notar.

Robert Kollmann, veletržec.

Dr. Valentin Krisper, odvetnik.

Dr. Josip Kušar, odvetnik.

Josip Lenče, veleposestnik.

Ladislav Pečanka, bančni ravnatelj.

Ubald pl. Trnkóczy, lekarnar.

Ālojzij Vodnik, hišni posestnik.